

Minima-effectrapportage gemeenten Tilburg en Goirle 2011

De invloed van gemeentelijke maatregelen op de
financiële positie van inwoners met lage inkomens

Minima-effectrapportage gemeenten Tilburg en Goirle 2011

De invloed van gemeentelijke
maatregelen op de financiële positie
van inwoners met lage inkomens

Samenvatting

Het Nibud heeft voor de gemeenten Tilburg en Goirle onderzocht wat het effect is van gemeentelijk minimabeleid op de koopkracht van een aantal voorbeeldhuishoudens met een laag inkomen. Hierbij zijn ook landelijke inkomensondersteunende regelingen meegenomen. Voor de voorbeeldhuishoudens zijn begrotingen opgesteld met noodzakelijke uitgaven (basispakket). Voor verschillende inkomensniveaus is gekeken of deze begrotingen betaalbaar zijn en of er armoedevallen optreden. Naast de noodzakelijke uitgaven is gekeken in hoeverre een voorbeeldpakket aan minder noodzakelijke uitgaven betaalbaar is (restpakket).

Ten slotte is er in dit rapport aandacht besteed aan de vraag hoe de koopkracht van de voorbeeldhuishoudens zich volgend jaar zal ontwikkelen. Hierbij is rekening gehouden met verwachte wijzigingen in landelijk en lokaal beleid.

De volgende zes huishoudtypen zijn onderzocht:

- Een alleenstaande jonger dan 65 jaar;
- Een alleenstaande van 65 jaar of ouder;
- Een eenoudergezin met twee kinderen van 3 en 5 jaar met kinderopvang;
- Een eenoudergezin met twee kinderen van 14 en 16 jaar;
- Een echtpaar met twee meerderjarige kinderen van 18 en 22 jaar (studerend en werkend);
- Een echtpaar van 65 jaar en ouder met een Wmo en AWBZ voorziening.

De berekeningen zijn gemaakt voor bovenstaande typen huishoudens met de volgende inkomenssituaties:

- WWB of AOW-niveau;
- WWB of AOW-niveau + € 90,- p.m. (gemeente Goirle);
- 110% van de WWB/AOW (gemeente Tilburg);
- 120% van de WWB/AOW.

Er zijn extra berekeningen gemaakt voor het geval er zorgkosten zijn.

De verwachte koopkrachtmutaties voor 2012 zijn in kaart gebracht. En er is een beschrijving gemaakt van maatregelen vanaf 2013, die van invloed kunnen zijn op de koopkracht van de voorbeeldhuishoudens.

In dit rapport wordt de koopkracht van huishoudens weergegeven, waarbij wordt uitgegaan van een minimaal uitgavenpakket. Er moet worden bedacht dat om rond te kunnen met dit

uitgavenpakket men zeer goed met geld moet kunnen omgaan, gebruik moet maken van alle inkomensondersteunende maatregelen en geen te hoge persoonlijk onvermijdbare uitgaven moet hebben die niet worden vergoed.

De diverse vormen van inkomensondersteuning in de gemeente Tilburg en Goirle hebben een positief effect op de bestedingsruimte van de inwoners. Vooral voor de huishoudens met kinderen pakt dit gunstig uit voor de koopkracht.

In een enkel geval is er sprake van een armoedeval, namelijk voor een alleenstaande die vanuit de bijstand uitstroomt naar werk met een inkomen van 110 procent van de geldende bijstandsnorm. Dit geldt overigens alleen als er sprake is van reiskosten voor woon-werkverkeer. Als deze kosten er niet zijn, of als deze kosten door de werkgever of de gemeente worden vergoed, doet de armoedeval zich niet voor.

Met de participatieregelingen creëren de gemeenten Tilburg en Goirle voor inwoners met een laag inkomen een extra mogelijkheid om deel te nemen aan sociaal-culturele, recreatieve en sportieve activiteiten. In de gemeente Goirle gelden de regelingen specifiek voor kinderen en chronisch zieken, gehandicapten en ouderen. In Tilburg heeft de regeling een algemeen karakter, waarbij kinderen voor een hogere bijdrage in aanmerking kunnen komen. Al met al werken de regelingen met name gunstig door voor gezinnen met kinderen.

In de gemeenten Tilburg en Goirle hebben alle onderzochte huishoudens genoeg bestedingsruimte om alle uitgaven uit het basispakket te bekostigen. Ook de uitgaven uit het restpakket (met onder meer sociale participatie) zijn voor de meeste huishoudens geen probleem. Uitzonderingen zijn alleenstaanden jonger dan 65 jaar en eenoudergezinnen met oudere kinderen. Oudere kinderen brengen nu eenmaal hogere kosten met zich mee dan jonge kinderen. De tegemoetkomingen vanuit de participatieregeling zorgen er wel voor dat kinderen makkelijker kunnen sporten of deelnemen aan culturele activiteiten.

Alleenstaanden jonger dan 65 jaar houden elke maand weinig over. Alle uitgaven aan sociale participatie, zoals die in dit rapport zijn gespecificeerd, zijn dan ook niet op te brengen zonder dat er een tekort op de begroting ontstaat. Er zullen dus keuzes gemaakt moeten worden. Voor alleenstaanden met een (laag)betaalde baan, zit een belangrijk knelpunt in de kosten voor woon-werkverkeer. Het Nibud adviseert om de mogelijkheden voor inkomensondersteuning voor deze specifieke groep nader te onderzoeken.

Wat betreft koopkracht gaan de meeste huishoudens er volgend jaar op achteruit. Bij de voorbeeldhuishoudens varieert dat van ongeveer -0,5 tot -1,5 procent.

Huishoudens met een bijstandsuitkering en meerderjarige kinderen krijgen volgend jaar te maken met een huishoudtoets. Uit de berekeningen voor een gezin met meerderjarige kinderen met eigen inkomsten (minimum(jeugd)loon) blijkt dat zij te maken krijgen met een forse koopkrachtdaling van ongeveer 30 procent.

Daarnaast mogen gemeenten volgend jaar hun inkomensondersteuning voor specifieke groepen (schoolgaande kinderen, ouderen, chronisch zieken) nog maar toekennen tot een inkomensgrens van 110 procent van het minimum. Dat betekent dat de in deze berekeningen betrokken regelingen wegvallen bij een inkomen van 120 procent van het minimum. De koopkrachtmutatie valt hierdoor bij een inkomen van 120 procent van het minimum in de gemeente Tilburg negatief uit. In de gemeente Goirle is dat niet het geval, omdat de inkomensgrens daar net onder de 110 procent ligt, namelijk op 90 euro boven het bijstandsniveau.

Als de gemeente Goirle ervoor kiest de inkomensgrens in 2012 te verhogen naar 110 procent, dan leidt dit tot een positieve koopkrachtmutatie voor huishoudens met een dergelijk inkomen.

Huishoudens worden geconfronteerd met een scala aan bezuinigingsmaatregelen. Daarom is het moeilijk om hier gerichte oplossingen voor te bieden. We zien dat men meer zelf moet gaan betalen aan huur, zorg, kinderopvang en kindgebonden kosten.

Voorals huishoudens die dit jaar nog wel in aanmerking komen voor lokale inkomensondersteuning en volgend jaar niet meer, omdat de inkomensgrens wordt verlaagd van 120 naar 110 procent van het minimum, gaan er in de gemeente Tilburg op achteruit. Het is daarom belangrijk om die groep te blijven ondersteunen.

In de gemeente Goirle zou een iets grotere groep recht op diverse tegemoetkomingen kunnen krijgen, namelijk als de huidige inkomensgrens wordt verhoogd naar 110 procent van het minimum. Mocht dit het geval zijn dan is het belangrijk dat de groep huishoudens met een inkomen tussen de huidige inkomensgrens en 110 procent van het minimum hierover goed geïnformeerd wordt.

Voorwoord

Het Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting (Nibud) is een onafhankelijke stichting. Het Nibud heeft tot doel particuliere huishoudens inzicht te laten verkrijgen in hun inkomsten en uitgaven, en vaardigheid aan te leren om planmatig met geld om te gaan. Het Nibud probeert dit doel te bereiken door rechtstreeks voorlichting te geven, zowel via de massamedia als via eigen brochures over diverse budgetonderwerpen, zoals kostgeld en alimentatie.

Daarnaast wil het Nibud hetzelfde doel bereiken via professionals die zich bezighouden met vormen van financiële advisering en voorlichting. Dit zijn functionarissen uit zowel de maatschappelijke hulp- en dienstverlening als het financieel bedrijfsleven, en sectoren van het onderwijs. Het Nibud ondersteunt deze groepen met eigen publicaties (Budgethandboek, Prijzengids, Rekenprogramma's) en door deskundigheidsbevordering in de vorm van opleidingen en trainingen.

Bij dit alles gaat het Nibud uit van een standaardmethode van begroten. Dit resulteert in een reeks voorbeeldbegrotingen met referentiecijfers die zijn gebaseerd op empirisch wetenschappelijk onderzoek. Het Nibud stelt de keuzevrijheid en de eigen verantwoordelijkheid van de huishoudens voorop.

Het Nibud geeft gemeenten meer inzicht in het effect van hun minimabeleid. Door middel van een minima-effectrapportage (MER) helpt het Nibud gemeenten het geld bestemd voor minimabeleid, optimaal te besteden.

Deze rapportage is uitgevoerd door het Nibud, in opdracht van de gemeenten Tilburg en Goirle. De gemeenten bereiden zich voor op de (landelijke) wijzigingen in het minimabeleid per 1 januari 2012. Met deze minima-effectrapportage willen de gemeenten in beeld brengen wat de wijzigingen betekenen voor de koopkracht van huishoudens met een minimuminkomen.

Utrecht, december 2011

Inhoud

1. Inleiding	10
1.1 Centrale vraag.....	10
1.2 Kern minima-effectrapportage	10
1.3 Leeswijzer	12
2. Onderzoeksmethode: begrotingen	13
2.1 Inleiding	13
2.2 Basispakket.....	13
2.3 Restpakket	14
2.4 Inkomsten	15
2.5 Uitgavensoorten	15
2.6 De begrotingen.....	16
3. Minimabeleid	17
3.1 Landelijk minimabeleid	17
3.2 Lokaal minimabeleid.....	17
3.2.1 Kwijtscheldingsbeleid	17
3.2.2 Collectieve (aanvullende) zorgverzekering	18
3.2.3 Langdurigheidstoeslag.....	19
3.2.4 Participatieregelingen	19
3.2.5 Computer voor schoolgaande kinderen	20
3.2.6 Solidariteitsregeling Ouderen, Chronisch zieken en gehandicapten.....	20
3.2.7 Kinderopvang en peuterspeelzaal.....	20
3.2.8 Individuele bijzondere bijstand.....	21
4. Resultaten huidige situatie	22
4.1 Huishoudsamenstelling	22
4.1.1 Vóór invulling van het restpakket	22
4.1.2 Na invulling van het restpakket	22
4.2 Inkomensniveau	26
4.2.1 Vóór invulling van het restpakket	26
4.2.2 Na invulling van het restpakket	27
4.2.3 Langdurigheidstoeslag.....	27
4.3 Huishoudens met een chronische ziekte of handicap	28
4.3.1 Gemiddelde meerkosten	28
4.3.2 Tegemoetkoming Wtcg	29
4.3.3 Resultaten	30

5. Koopkrachtontwikkelingen in 2012	31
5.1 Beleidswijzigingen per 2012	31
5.1.1 Verandering in inkomen en uitkeringen	31
5.1.2 Verandering in tegemoetkomingen en toeslagen	33
5.1.3 Veranderingen in gemeentelijke regelingen	35
5.1.4 Verandering in prijzen.....	35
5.2 Fiscale veranderingen	37
5.3 Koopkrachtontwikkeling per 2012	40
5.3.1 Gemeente Tilburg	40
5.3.2 Gemeente Goirle	45
5.3.3 Stapeling van bezuinigingsmaatregelen.....	49
5.4 Voorgenomen beleidswijzigingen na 2012.....	50
6. Conclusies en aanbevelingen	51
6.1 Conclusies 2011	51
6.1.1 Regelingen	51
6.1.2 Huishoudtypen.....	53
6.2 Conclusies 2012.....	54
Bijlage 1: Begrotingen	- 1 -
Bijlage 2: Resultaten bij meerkosten in verband met zorg (tabel 1 en 2) en resultaten inclusief langdurigheidstoelage (tabel 3 en 4).....	- 16 -
Bijlage 3: Inkomsten	- 20 -
Bijlage 4: Verantwoording uitgaven	- 21 -

1. Inleiding

1.1 Centrale vraag

Iedere gemeente beschikt over mogelijkheden om invloed uit te oefenen op de financiële positie van inwoners met lage inkomens. Dat kan bijvoorbeeld door het kwijtschelden van gemeentelijke heffingen of door bijzondere bijstand. Het is echter niet direct zichtbaar wat in de praktijk de effecten van die maatregelen zijn op het budget van verschillende groepen huishoudens.

De centrale vraag van dit onderzoek luidt:

Wat is het effect van landelijke en lokale inkomensondersteunende regelingen op de financiële positie van huishoudens met een laag inkomen in de gemeenten Tilburg en Goirle?

Bekeken wordt welke groepen huishoudens in de gemeente goed profiteren van de verschillende inkomensondersteunende maatregelen en welke groepen minder goed. Ook maakt deze rapportage een eventuele armoedeval inzichtelijk.

Het doel van een minima-effectrapportage is inzicht te geven in de koopkracht van de armste groepen in de gemeente en in de effecten van landelijke en gemeentelijke maatregelen daarop. De resultaten van de effectrapportage kunnen als basis dienen voor de verdere ontwikkeling van het minima-beleid van de gemeenten Tilburg en Goirle.

1.2 Kern minima-effectrapportage

In deze minima-effectrapportage wordt voor een aantal huishoudtypen de koopkracht inzichtelijk gemaakt. In overleg met gemeenten Tilburg en Goirle is een keuze gemaakt voor zes voorbeeldsituaties:

1. Een alleenstaande jonger dan 65 jaar;
2. Een alleenstaande van 65 jaar of ouder;
3. Een eenoudergezin met twee kinderen van 3 en 5 jaar met kinderopvang;
4. Een eenoudergezin met twee kinderen van 14 en 16 jaar;
5. Een echtpaar met twee meerderjarige kinderen van 18 en 22 jaar (studerend en werkend);
6. Een echtpaar van 65 jaar en ouder met een Wmo en AWBZ voorziening.

De rapportage laat zien welke effecten de landelijke en gemeentelijke maatregelen

hebben op de koopkracht van de huishoudtypen bij verschillende inkomensniveaus.

Voor elk van de negen huishoudens worden berekeningen gemaakt bij de volgende inkomens:

- netto minimum inkomen (WWB of AOW);
- netto minimum inkomen (WWB of AOW) + € 90,- p.m. (gemeente Goirle)
- 110 procent van het netto minimum inkomen (gemeente Tilburg);
- 120 procent van het netto minimum inkomen;

Onder netto minimum inkomen verstaan we het toepasselijk minimum inkomen voor een specifiek type huishouden. Voor een alleenstaande onder de 65 jaar is dit gelijk aan 50 procent van het wettelijk minimumloon aangevuld met de maximale toeslag van 20 procent van het wettelijk minimumloon. Voor een alleenstaande van 65 jaar of ouder is dit gelijk aan de hoogte van de AOW.

Bij 110 en 120 procent van het netto minimum inkomen vermenigvuldigen we het hierboven beschreven toepasselijk minimum inkomen met respectievelijk 1,1 en 1,2. De gemeente Goirle heeft een inkomensgrens van € 90,- per maand bovenop het sociaal minimum.

Het kan vóórkomen dat een huishouden met een inkomen op 130 procent van het minimum hiervan minder overhoudt dan een huishouden op 120 procent van het minimum, omdat de eerste groep huishoudens soms net buiten de regelingen voor financiële ondersteuning valt. Dit rapport maakt dit effect, de armoedeval, inzichtelijk.

Bij ouderen wordt officieel niet gesproken van een armoedeval, omdat ouderen gewoonlijk niet uitstromen van een uitkering naar betaald werk. Toch kan er bij hen ook sprake zijn van een geringere bestedingsmogelijkheid bij een hoger inkomen. Voor het gemak wordt dit ook als armoedeval aangemerkt.

De huur vormt in de meeste huishoudens de hoogste uitgave op de begroting. De huurprijs is vastgesteld op basis van gegevens van het CBS. Hierbij is gekozen voor redelijk goedkope huurwoningen en is uitgegaan van kwartieelprijzen. Deze bedragen verschillen voor huishoudens tot twee personen en huishoudens van drie personen of huishoudens van 4 personen of meer.

1.3 Leeswijzer

Het rapport is als volgt opgebouwd. Hoofdstuk 2 gaat in op de onderzoeksmethode waarbij tevens de methodiek van begroten staat beschreven. Hoofdstuk 3 geeft een toelichting op de lokale inkomensondersteunende regelingen die worden doorberekend in deze effectrapportage. Vervolgens geeft hoofdstuk 4 de onderzoeksresultaten. Tot slot staan in hoofdstuk 5 de conclusies en aanbevelingen.

De begrotingen met toelichting staan in een aantal bijlagen. Ook wordt in de bijlage meer informatie gegeven over bronnen van de referentiecijfers en de inkomensopbouw.

2. Onderzoeksmethode: begrotingen

2.1 Inleiding

Om het effect van inkomensondersteunende regelingen op de financiële positie van huishoudens te berekenen, maakt het Nibud gebruik van begrotingen. Uit deze begrotingen zijn de inkomsten en uitgaven van de huishoudens af te lezen.

De begrotingen in deze rapportage zijn gemaakt voor zes verschillende huishoudtypen op drie verschillende inkomensniveaus. Hierbij gaan we er vanuit dat huishoudens in een huurwoning leven.

De begrotingen zijn voor groepen van huishoudens. De bedragen in de begrotingen zijn gemiddelden; in werkelijkheid zal de financiële situatie van de individuele huishoudens er anders uitzien. De begroting laat dus niet zien in hoeverre een individueel huishouden een sluitende begroting heeft. Wel wordt duidelijk in hoeverre een groep huishoudens een sluitende begroting heeft. Bij het opstellen van de begrotingen wordt geen rekening gehouden met schulden, omdat daarover niets algemeen te zeggen valt. Schulden komen echter vaak voor onder mensen met lage inkomens.

Alle begrotingen zijn maandbegrotingen, waarbij de inkomsten en uitgaven zijn omgerekend naar gemiddelde maandbedragen. In de praktijk kunnen er flinke verschillen zijn tussen de maanden van het jaar. Vakantiegeld wordt bijvoorbeeld jaarlijks uitgekeerd, maar wordt in deze rapportage uitgedrukt in een maandelijks bedrag.

Het inkomen is in iedere begroting een vast gegeven. De uitgavenkant vullen we in volgens de methode van het basispakket en het restpakket.

2.2 Basispakket

Het basispakket omvat alle uitgaven die als noodzakelijk kunnen worden beschouwd. Hierin zijn de kosten opgenomen die een huishouden moet maken voor wonen, kleden, voeden, gezondheid, zekerheid (verzekeringen) en informatie (telefoon, internet en tv). Het pakket wordt in overleg met anderen (bijvoorbeeld de Sociale Alliantie) regelmatig aangepast. Vanaf 2006 maakt een computer met internetaansluiting deel uit van het basispakket voor alle huishoudens. Sinds 2002 is een computer al onderdeel van het basispakket voor gezinnen met kinderen vanaf 6 jaar. Voor iedere kostenpost is een minimumprijs genomen. In bijlage 4 worden de diverse onderdelen van het basispakket nader beschreven.

Naast de noodzakelijke uitgaven van het basispakket zijn er in individuele gevallen moeilijk of niet-vermijdbare uitgaven. Dit zijn uitgaven die voor een bepaald persoon onontkoombaar zijn. Bijvoorbeeld wanneer iemand om sociale redenen met spoed moet verhuizen. Voor dit soort uitgaven is individuele bijzondere bijstand mogelijk. Dit is niet in de begrotingen opgenomen.

2.3 Restpakket

Het bedrag dat overblijft nadat alle uitgaven uit het basispakket zijn gedaan, is bestemd voor vrije bestedingen. Alle vrije bestedingen vormen samen het restpakket. Huishoudens zijn vrij om het restpakket zelf in te vullen. Het geld kan besteed worden aan nieuwe uitgavenposten (vakantie of hobby) of aan extra uitgaven aan posten in het basispakket (extra voeding of kleding).

De uitgaven in het restpakket worden in twee delen gesplitst: de uitgaven voor sociale participatie en de overige uitgaven.

Onder sociale participatie vallen de posten contributies en abonnementen, op bezoek gaan, bezoek ontvangen, vakantie en uitgaan en vervoer. Sociale participatie wordt door velen als noodzakelijk beschouwd en is in veel gemeenten op de een of andere manier onderdeel van het minimabeleid.

De overige uitgaven van het restpakket zijn andere uitgaven die niet in basispakket en het pakket sociale participatie zitten. Hieronder vallen zaken zoals huisdieren, zakgeld en kosten woon-werkverkeer.

Het gekozen restpakket is sober; het omvat vrij elementaire uitgaven. Zie bijlage 4 voor de samenstelling van het restpakket.

De kosten van het restpakket nemen toe, naarmate het inkomen stijgt. In de eerste plaats komt dit door hogere reiskosten. Iemand met een inkomen (net) boven het sociaal minimum zal een laagbetaalde baan hebben en kosten voor woon-werkverkeer maken. Soms worden deze kosten door de werkgever vergoed, maar in deze rapportage wordt daar niet a priori vanuit gegaan. Bovendien worden de kosten voor participatie verminderd met het bedrag dat de gemeente hiervoor beschikbaar stelt. Veel gemeenten kennen een bijdrage voor sociaal-culturele uitgaven. Deze bijdrage wordt verstrekt tot een bepaald inkomensniveau. Boven dit inkomensniveau vervalt de bijdrage, waardoor de kosten van participatie hoger uitvallen en het restpakket dus duurder wordt.

Het basispakket en de restpakketten zijn op bepaalde punten verschillend voor de diverse huishoudtypen. Een alleenstaande staat immers voor andere kosten dan bijvoorbeeld een gezin met kinderen.

2.4 Inkomsten

In deze rapportage worden op vier inkomensniveaus begrotingen opgesteld voor de betreffende voorbeeldhuishoudens: het minimuminkomen (WWB/AOW-uitkering), 110 procent van het netto minimuminkomen en 120 procent van het netto minimuminkomen. De gemeente Goirle kent voor veel regelingen een inkomensgrens die is vastgesteld op 90 euro boven het minimuminkomen. Daarom is in deze rapportage voor de gemeente Goirle die inkomensgrens in de berekeningen betrokken. Deze grens is voor een aantal voorbeeldhuishoudens goed te vergelijken met een grens van 110 procent van het netto minimuminkomen. Voor een aantal huishoudens is het minder goed vergelijkbaar.

Uitgangspunt in deze rapportage is het totaal besteedbaar maandinkomen. Dat inkomen bestaat uit alle inkomsten van het huishouden, zoals netto salarissen, uitkeringen, kortingen op de belasting, huurtoeslag, vakantiegeld, kinderbijslag en kindgebonden budget. In de begrotingen is geen rekening gehouden met eigen vermogen of eventuele inkomsten daaruit. Hoe deze regelingen doorwerken in de begrotingen en wat de invloed is op het inkomen van de verschillende huishoudens is te zien in bijlage 1.

In de rapportage wordt verondersteld dat de huishoudens maximaal gebruik maken van alle regelingen die op hen van toepassing zijn.

In bijlage 3 staat aanvullende informatie over de gekozen uitgangspunten bij de inkomens.

2.5 Uitgavensoorten

In alle begrotingen onderscheidt het Nibud drie soorten uitgaven:

- *Vaste lasten*
Dit zijn uitgaven die regelmatig terugkomen. Er ligt meestal een contract aan ten grondslag. Voorbeelden zijn de huur, energiekosten en verzekeringen.
- *Reserveringsuitgaven*
Dit zijn uitgaven die niet regelmatig voorkomen en waarvan de hoogte vooraf niet precies bekend is. Er moet in principe een bedrag voor gereserveerd worden. Voorbeelden hiervan zijn de kosten voor inventaris en kleding.

- *Huishoudelijke uitgaven*

Dit zijn de steeds terugkerende uitgaven, zoals uitgaven aan voeding, reiniging, persoonlijke verzorging.

In deze rapportage wordt gerekend met minimale bedragen die huishoudens nodig hebben om deze uitgaven te kunnen betalen.

Voor de uitgaven is waar mogelijk uitgegaan van lokale tarieven. Voorbeelden hiervan zijn de tarieven voor heffingen, sportclubs en de bibliotheek. De landelijke bedragen zijn gebaseerd op berekeningen van het Nibud. Meer informatie over de uitgaven staat in bijlage 4.

2.6 De begrotingen

Volgens de methodiek die hierboven staat beschreven, worden de begrotingen opgesteld. Deze begrotingen staan in bijlage 1.

3. Minimabeleid

In dit hoofdstuk worden diverse landelijke en gemeentelijke regelingen voor inkomensondersteuning van minima beschreven. Alleen de regelingen die in de berekeningen zijn meegenomen komen in dit hoofdstuk aan bod. Paragraaf 3.1 beschrijft de landelijke regelingen; in paragraaf 3.2 komen de lokale inkomensondersteunende regelingen aan bod. Per regeling wordt een korte beschrijving gegeven van de belangrijkste kenmerken en voorwaarden.

3.1 Landelijk minimabeleid

Bij het opstellen van de begrotingen worden de landelijke heffingskortingen (algemene heffingskorting, arbeidskorting, inkomensafhankelijke combinatiekorting, (aanvullende) alleenstaande ouderkorting en de (alleenstaande) ouderenkorting), landelijke toeslagen (zorgtoeslag, huurtoeslag, kinderopvangtoeslag, kindgebonden budget) en de kinderbijslag in de berekeningen opgenomen.

3.2 Lokaal minimabeleid

Naast de landelijke inkomensondersteunende maatregelen hebben de gemeenten Tilburg en Goirle voor huishoudens met een laag inkomen ook een lokaal minimabeleid. De regelingen die worden opgenomen in de berekeningen komen in de volgende paragrafen aan bod.

3.2.1 Kwijtscheldingsbeleid

In de gemeenten Tilburg en Goirle kan kwijtschelding worden aangevraagd voor de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en de hondenbelasting. Beide gemeenten hanteren hierbij een norm van 100 procent van de grondslag WWB. Dat wil zeggen dat afhankelijk van het vermogen, huishoudens met een inkomen op WWB/AOW-niveau in principe geen gemeentelijke heffingen hoeven te betalen. Bij een inkomen hierboven wordt de betalingscapaciteit berekend door het inkomen te verminderen met het norminkomen. Er vindt een correctie plaats voor de eigen uitgaven aan huur en voor nominale ziektekostenpremies. Van de betalingscapaciteit dient 80 procent te worden aangewend voor de betaling van de gemeentelijke heffingen.

Bij het waterschap is kwijtschelding mogelijk voor de zuiveringsheffing en de watersysteemheffing. Tilburg en Goirle vallen beiden onder twee waterschappen: De Dommel en Brabantse Delta.

De kwijtschelding voor de gemeentelijke heffingen en voor de waterschapsheffingen worden apart berekend. Wel heeft waterschap De Dommel met een aantal gemeenten, waaronder Tilburg, een overeenkomst gesloten over de afhandeling van kwijtscheldingsaanvragen. De gemeente berekent voor het waterschap of de aanvrager in aanmerking komt voor kwijtschelding. De gemeente stuurt de berekening vervolgens door naar het waterschap, dat voor de verdere afhandeling zorgt.

Bij de berekening van de kwijtschelding hanteert waterschap De Dommel de norm van maximaal 95 procent van de bijstandsnorm, waterschap Brabantse Delta hanteert de norm van maximaal 100 procent van de bijstandsnorm.

In de begrotingen wordt gerekend met de tarieven van Brabantse Delta, aangezien deze tarieven iets hoger liggen dan die van waterschap De Dommel. Inwoners kunnen immers niet zelf beslissen onder welk waterschap zij vallen en door te kiezen voor Brabantse Delta, krijgen de gemeenten de minst gunstige situatie in beeld.

3.2.2 Collectieve (aanvullende) zorgverzekering

Het verzekeren tegen ziektekosten is voor iedereen wettelijk verplicht. Daarom bieden de gemeenten Tilburg en Goirle hun inwoners een collectieve zorgverzekering aan. Huishoudens kunnen kiezen uit twee zorgverzekeringen, nl. bij CZ en bij VGZ. In Tilburg zijn de premiekosten bij CZ 118,29 euro per maand en bij VGZ 123,33 euro per maand. In Goirle liggen de premies op respectievelijk 119,46 euro en 121,90 euro per maand. Omdat rechthebbenden zelf hun zorgverzekeraar kunnen kiezen, wordt in de begrotingen gerekend met de gemiddelde premie van de twee genoemde verzekeringen.

De aanvullende verzekering is met een aantal gemeenten in de regio afgesproken. De genoemde kostprijs is de minimale aanvullende verzekering bij deze verzekeraars, inclusief de basis tandverzekering.

Om voor deelname aan de collectieve zorgverzekering in aanmerking te komen, hanteert de gemeente Tilburg een inkomensgrens van 120 procent van de geldende bijstandsnorm. In de gemeente Goirle geldt een grens van 100 procent van de bijstandsnorm plus 90 euro. In 2012 zullen beide gemeenten waarschijnlijk een grens van 110 procent (moeten) gaan hanteren.

De collectiviteitskorting kan oplopen tot 250 euro per jaar. De zorgtoeslag die huishoudens ontvangen is in de begrotingen opgenomen.

3.2.3 Langdurigheidstoelage

De langdurigheidstoelage is bedoeld voor huishoudens tussen de 21 en 65 jaar die gedurende een *langere periode* over een *laag inkomen* beschikken.

Beide gemeenten geven aan deze begrippen hun eigen invulling: in Tilburg moeten huishoudens 60 maanden van een laag inkomen rondkomen, in Goirle is dat 36 maanden. Onder een laag inkomen verstaat men in Tilburg 120 procent van het sociaal minimum, in Goirle is dit 105 procent.

Ook de hoogte van de langdurigheidstoelage verschilt iets. In Tilburg ontvangen alleenstaanden jaarlijks 360 euro, alleenstaande ouders ontvangen 460 euro en gehuwden 510 euro. In Goirle liggen deze bedragen op respectievelijk 357, 457 en 510 euro.

In beide gemeenten geldt dat het vermogen niet hoger mag zijn dan het maximaal vrij te laten vermogen volgens de WWB.

Bij de resultaten van deze rapportage wordt een vergelijking gemaakt tussen huishoudens die in aanmerking komen voor de langdurigheidstoelage en huishoudens die hier geen recht op hebben.

3.2.4 Participatieregelingen

Zowel Tilburg als Goirle kent een regeling ter bevordering van deelname aan sociaal-culturele, recreatieve en sportieve activiteiten.

In Tilburg is dit de *meedoenregeling*. Alle minima met een inkomen onder 120 procent van het sociaal minimum komen in aanmerking voor een bijdrage van 70 euro per jaar. Kinderen van 4 tot 18 jaar kunnen een vergoeding krijgen van maximaal 250 euro per jaar voor sport of 350 euro voor culturele activiteiten. In de begrotingen wordt voor kinderen gerekend met een bijdrage van 250 euro en voor volwassenen 70 euro.

Goirle kent de *solidariteitsregeling voor kinderen van 2 tot 18 jaar*. Op grond van deze regeling kan men voor ieder kind tussen de 2 en 18 jaar een tegemoetkoming krijgen. Deze tegemoetkoming is bestemd voor bijvoorbeeld de contributie voor een sportclub en hiermee samenhangende kosten, deelname aan schoolactiviteiten zoals schoolkamp en schoolreisjes in Nederland, deelname aan jeugdvakantiewerk, lidmaatschap bibliotheek, kosten peuterspeelzaal, kosten zwembad, abonnement zwembad, lidmaatschap hobbyclub en hiermee samenhangende kosten, cursusgeld muziekschool, of andere kunstzinnige vorming en hiermee samenhangende kosten, of een tegemoetkoming in de kosten van een internetabonnement.

De tegemoetkoming bedraagt 250 euro per kind per jaar en mag overgeheveld worden van het ene kind op het andere. De inkomensgrens om voor de bijdrage in aanmerking te komen is 100 procent van de bijstandsnorm plus 90 euro.

3.2.5 Computer voor schoolgaande kinderen

Beide gemeenten kennen een computerregeling voor huishoudens met schoolgaande kinderen. Huishoudens zonder computer of met een computer ouder dan drie jaar kunnen voor een vergoeding in aanmerking komen. In Tilburg gaat het om een bedrag van maximaal 500 euro voor de computer (geen printer of internetaansluiting) voor kinderen die naar het voortgezet onderwijs gaan. De gemeente Goirle vergoedt de computer in natura voor kinderen in het voortgezet onderwijs.

De vermogensgrens uit de WWB is van toepassing en voor huishoudens met een inkomen boven bijstandsniveau wordt een draagkrachtberekening gehanteerd, zoals deze ook geldt voor de bijzondere bijstand (zie paragraaf 3.2.8).

Naast de computerregeling heeft de gemeente Goirle een regeling voor kinderen die voor het eerst naar het voortgezet onderwijs gaan. Voor een kind dat voor het eerst naar de middelbare school gaat, wordt maximaal 260 euro vergoed. Deze regeling is niet in de begrotingen bij deze rapportage meegenomen. De leeftijden van de kinderen in de onderzochte huishoudtypen geven hier geen aanleiding toe.

3.2.6 Solidariteitsregeling Ouderen, Chronisch zieken en gehandicapten

De gemeente Goirle kent een specifieke regeling voor ouderen, chronisch zieken en gehandicapten. Op grond van deze regeling krijgen diegenen die aan de voorwaarden voldoen, een vast bedrag per jaar dat zij kunnen besteden aan bijvoorbeeld abonnementen en seizoenkaarten voor zwembaden, schouwburg, bibliotheek, musea, tribunes sportverenigingen, contributies sportverenigingen, hobbyclub, vakbond, ouderenbond, club voor vrijetijdsbesteding, cursusgeld voor scholing en educatie, kunstzinnige vorming en club- en buurthuiswerk.

De vergoeding bedraagt 180 euro per persoon per jaar. Er geldt een inkomensgrens van 100 procent van het sociaal minimum plus 90 euro en het vermogen mag niet hoger zijn dan het vrij te laten vermogen volgens de WWB.

3.2.7 Kinderopvang en peuterspeelzaal

Op grond van de Wet Kinderopvang kunnen inwoners van de gemeenten Tilburg en Goirle een tegemoetkoming toegekend krijgen.

Overige kosten in verband met kinderopvang worden niet vergoed via de bijzondere bijstand; de WKO wordt als een passende en toereikende voorziening beschouwd.

De ouderbijdrage voor de peuterspeelzaal in Tilburg is voor de laagste inkomens 2,50 euro voor het eerste kind en 1,50 euro voor het tweede kind per maand. In Goirle geldt een tarief van 40 euro voor het eerste kind en 24 euro voor het tweede en volgende kind per maand.

Een alleenstaande ouder met een inkomen boven bijstandsniveau zal enkele dagen per week werken en maakt daarom gebruik van de kinderopvang in plaats van de peuterspeelzaal.

3.2.8 Individuele bijzondere bijstand

De gemeenten Tilburg en Goirle verstrekken voor bijzondere en noodzakelijke kosten individuele bijzondere bijstand. Om in aanmerking te komen voor bijzondere bijstand wordt een draagkrachtberekening gehanteerd. Deze verschilt per gemeente.

Draagkrachtberekening Tilburg:

- Het netto meerinkomen op jaarbasis tot 910 euro wordt niet in aanmerking genomen;
- Het netto meerinkomen op jaarbasis van 910 euro tot 2270 euro wordt voor 50 procent in aanmerking genomen;
- Het netto meerinkomen op jaarbasis vanaf 2270 euro wordt volledig in aanmerking genomen.

Draagkrachtberekening Goirle:

- Over de eerste 90 euro per maand boven bijstandsniveau wordt geen draagkracht berekend;
- Van het maandinkomen van 90 tot 180 euro wordt 25 procent als draagkracht berekend;
- Van het maandinkomen boven 180 euro wordt 50 procent als draagkracht berekend.

De bijzondere bijstand wordt in dit onderzoek alleen meegenomen bij de huishoudens met een zorgvraag. Bij de overige huishoudtypen wordt de individuele bijzondere bijstand niet meegenomen omdat deze sterk afhankelijk is van de persoonlijke situatie.

4. Resultaten huidige situatie

Dit hoofdstuk bevat de resultaten van het onderzoek. Eerst komen de verschillen tussen de huishoudtypen in de gemeenten Tilburg en Goirle aan bod. Vervolgens worden de verschillende inkomensniveaus met elkaar vergeleken.

4.1 Huishoudsamenstelling

4.1.1 Vóór invulling van het restpakket

Voor alle onderzochte huishoudtypen is het inkomen voldoende om de noodzakelijke uitgaven uit het basispakket te bekostigen. Dit geldt zowel voor de gemeente Tilburg als voor de gemeente Goirle. Dit valt op te maken uit onderstaande tabellen 1 en 2.

Er zijn wel verschillen in bestedingsruimte, maar in de meeste gevallen blijft dit verschil beperkt tot enkele euro's. In het ene geval pakt dit gunstiger uit voor de gemeente Goirle, in het andere geval juist voor de gemeente Tilburg. Zo liggen de tarieven van de gemeentelijke heffingen voor alleenstaanden in Goirle iets lager, maar is de peuterspeelzaal hier juist duurder. In de gemeente Tilburg loopt de korting op de zorgverzekering door tot 120 procent van de geldende bijstandsnorm, terwijl Goirle de grens van 100 procent plus 90 euro hanteert.

4.1.2 Na invulling van het restpakket

Wanneer naar de bestedingen in het restpakket wordt gekeken blijkt dat alleen het eenoudergezin met oudere kinderen onvoldoende bestedingsruimte heeft om ook deze kosten te kunnen dragen. De overige huishoudtypen houden ook na invulling van het restpakket geld over.

Ook hier doen zich enkele verschillen voor tussen Tilburg en Goirle. Dit komt omdat de participatieregeling in beide gemeenten iets anders is vorm gegeven: Goirle kent aparte regelingen voor ouderen en voor kinderen, terwijl in Tilburg ook volwassenen onder de 65 jaar voor een vergoeding in aanmerking kunnen komen. Ook de hoogte van de vergoedingen verschilt per gemeente.

Omdat de inkomensgrens van de participatieregeling in Tilburg hoger ligt dan in Goirle, (respectievelijk 120 procent van het sociaal minimum tegenover 100 procent van het bijstandsniveau plus 90 euro), houden in Tilburg alle onderzocht huishoudtypen op 110 en 120 procent meer over dan in Goirle. Vooral bij gezinnen met kinderen is het verschil groot, omdat deze gezinnen het meest van de participatieregeling profiteren.

Tabel 1. Overzicht saldo inkomsten min uitgaven; gemeente Tilburg

a. Alleenstaande onder de 65 jaar				
	saldo na basispakket		saldo na restpakket	
100%	€	78	€	-20
110%	€	138	€	-26
120%	€	202	€	39

b. Alleenstaande 65 jaar of ouder				
	saldo na basispakket		saldo na restpakket	
100%	€	227	€	130
110%	€	300	€	159
120%	€	375	€	234

c. Eenoudergezin met twee jonge kinderen (3 en 5 jaar)				
	saldo na basispakket		saldo na restpakket	
100%	€	264	€	92
110%	€	526	€	288
120%	€	581	€	344

d. Eenoudergezin met twee oudere kinderen (14 en 16 jaar)				
	saldo na basispakket		saldo na restpakket	
100%	€	138	€	-71
110%	€	280	€	5
120%	€	345	€	71

e. Echtpaar met twee oudere kinderen (18 en 22 jaar)				
	saldo na basispakket		saldo na restpakket	
100%	€	1.125	€	893
110%	€	1.199	€	902
120%	€	1.318	€	1.021

f. Echtpaar van 65 jaar of ouder				
	saldo na basispakket		saldo na restpakket	
100%	€	278	€	136
110%	€	380	€	194
120%	€	482	€	296

Tabel 2. Overzicht saldo inkomsten min uitgaven; gemeente Goirle**a. Alleenstaande onder de 65 jaar**

	saldo na basispakket	saldo na restpakket
100%	€ 77	€ -26
100% +€ 90	€ 146	€ -24
110%	€ 140	€ -29
120%	€ 204	€ 35

b. Alleenstaande 65 jaar of ouder

	saldo na basispakket	saldo na restpakket
100%	€ 227	€ 138
100% +€ 90	€ 295	€ 163
110%	€ 303	€ 156
120%	€ 377	€ 230

c. Eenoudergezin met twee jonge kinderen (3 en 5 jaar)

	saldo na basispakket	saldo na restpakket
100%	€ 234	€ 77
100% +€ 90	€ 496	€ 273
110%	€ 498	€ 233
120%	€ 575	€ 310

d. Eenoudergezin met twee oudere kinderen (14 en 16 jaar)

	saldo na basispakket	saldo na restpakket
100%	€ 137	€ -78
100% +€ 90	€ 255	€ -25
110%	€ 276	€ -46
120%	€ 339	€ 16

e. Echtbaar met twee oudere kinderen (18 en 22 jaar)

	saldo na basispakket	saldo na restpakket
100%	€ 1.123	€ 868
100% +€ 90	€ 1.161	€ 840
110%	€ 1.169	€ 848
120%	€ 1.287	€ 967

f. Echtbaar van 65 jaar of ouder

	saldo na basispakket	saldo na restpakket
100%	€ 276	€ 154
100% +€ 90	€ 328	€ 161
110%	€ 365	€ 167
120%	€ 467	€ 269

Alleenstaanden

In Tilburg komt een alleenstaande onder de 65 met een WWB-uitkering na invulling van het restpakket 20 euro per maand tekort. In Goirle is dit 26 euro.

Alleenstaanden van 65 jaar en ouder hebben meer bestedingsruimte. De AOW-uitkering is hoger dan de WWB-uitkering of een andere uitkering die wordt aangevuld tot het sociaal minimum voor alleenstaanden. Daarnaast hebben 65-plussers recht op extra heffingskortingen die zorgen voor een hoger netto besteedbaar inkomen. Hierdoor hebben alleenstaande 65-plussers nergens te maken met tekorten op hun begroting.

De berekeningen voor een alleenstaande onder de 65 jaar zijn ook uitgevoerd voor het geval dat er een gedeeltelijke Wajong-uitkering is die aangevuld wordt tot het sociaal minimum. En bij een inkomen boven bijstandsniveau van een gedeelte uitkering en een gedeelte loon uit arbeid. De alleenstaande heeft hierdoor ook recht op de jonggehandicaptenkorting, de compensatie voor arbeidsongeschikten en de compensatie voor het verplicht eigen risico. Daardoor komt het inkomen 87 euro hoger uit en is naast het basispakket ook het restpakket nog betaalbaar. Op 110 en 120 procent van het sociaal minimum heeft dit huishouden door de verdeling van loon en uitkering recht op minder huurtoeslag, dan wanneer er alleen inkomen uit arbeid zou zijn. Dat scheelt bij 110 en 120 procent respectievelijk ongeveer 30 en 20 euro per maand.

Eenoudergezinnen

Ook eenoudergezinnen met jonge kinderen hebben voldoende bestedingsruimte om alle uitgaven uit het basispakket en het restpakket te kunnen bekostigen. Wanneer er oudere kinderen in het gezin aanwezig zijn, zijn de inkomsten nog wel voldoende om het basispakket te bekostigen, maar blijft er onvoldoende over voor het restpakket. In Tilburg komt een eenoudergezin met een bijstandsuitkering 71 euro te kort, in Goirle is het tekort 77 euro. Op 110 procent van de norm is er in Goirle een tekort van 45 euro in Tilburg is er een positief saldo van 5 euro. Op 120 procent is het saldo in beide gemeenten positief.

Het inkomen van een alleenstaande ouder loopt relatief snel op door de aanvullende alleenstaande ouderkorting en de inkomensafhankelijke combinatiekorting. Met deze heffingskortingen wil de overheid eenoudergezinnen stimuleren om aan het werk te gaan. Dit effect is overigens sterker voor eenoudergezinnen met jonge kinderen dan voor alleenstaande ouders met kinderen boven de twaalf jaar.

Echtpaar met meerderjarige kinderen

Het echtpaar met meerderjarige kinderen heeft in principe voldoende bestedingsruimte om de uitgaven uit het basispakket en het restpakket te kunnen bekostigen. Dit kan echter alleen als het veronderstelde inkomen van de kinderen ook meetelt voor het gezinsinkomen. Gelet op de kosten die de meerderjarige kinderen met zich mee brengen is het voor ouders met een laag inkomen eigenlijk niet mogelijk om bepaalde kosten van de kinderen te dragen, zoals de premie voor de basisverzekering of kledingkosten.

In deze rapportage worden de inkomsten van de kinderen daarom opgeteld bij het gezinsinkomen en verrekend met alle uitgaven waar dat gezin minimaal voor staat.

Echtpaar van 65 jaar en ouder met extra kosten i.v.m. eigen bijdrage Wmo

Het echtpaar van 65 jaar en ouder met alleen een AOW-uitkering heeft meer bestedingsruimte dan een alleenstaande oudere. De AOW-uitkering voor een echtpaar is voldoende hoger dan voor een alleenstaande om de hogere kosten die een extra volwassene met zich meebrengt te compenseren. Vanwege het lage inkomen is de eigen bijdrage voor de AWBZ/ Wmo-voorzieningen gemaximeerd. Ook na het betalen van die eigen bijdrage houdt het echtpaar meer over dan de alleenstaande.

4.2 Inkomensniveau

Voor elk huishoudtype zijn verschillende inkomensniveaus doorgerekend. Naast het minimum inkomen zijn voor de gemeente Tilburg inkomens op 110 en 120 procent van het minimum gespecificeerd. Voor Goirle is ook gekeken naar de inkomensgrens die deze gemeente hanteert voor hun gemeentelijke regelingen: de bijstandsnorm plus 90 euro.

Soms leidt een hoger inkomen tot een beperktere bestedingsmogelijkheid. Dit komt doordat landelijke en gemeentelijke inkomensondersteunende maatregelen, zoals huurtoeslag en kwijtschelding van gemeentelijke heffingen, er niet op voorhand toe leiden dat een huishouden meer te besteden heeft bij een hoger inkomen. In dat geval is sprake van een armoedeval. Deze situatie ontstaat voornamelijk wanneer huishoudens vanuit een uitkering uitstromen naar betaald werk. Op dat moment nemen de kosten door werk toe en komen rechten op diverse inkomensondersteunende regelingen (gedeeltelijk) te vervallen.

4.2.1 Vóór invulling van het restpakket

Na invulling van het basispakket (en vóór invulling van het restpakket) hebben alle onderzochte huishoudens meer bestedingsruimte naarmate hun inkomen toeneemt. De enige uitzondering is de alleenstaande onder de 65 jaar in Goirle, die op 110 procent van de norm minder overhoudt dan op 100 procent plus 90 euro. De netto inkomens liggen zeer dicht bij elkaar, maar strikt genomen komen alleenstaanden met een inkomen op 110 procent van de bijstandsnorm niet in aanmerking voor de gemeentelijke bijdrage voor de collectieve ziektekostenverzekering. Daardoor ligt het besteedbaar inkomen voor deze groep lager.

Waarschijnlijk is de gehanteerde inkomensgrens gebaseerd op de 110 procent-grens, maar de bijstandsnorm plus 90 euro pakt net iets lager uit. In het vervolg van deze rapportage wordt daarom alleen nog een vergelijking gemaakt tussen de bijstandsnorm plus 90 euro en 120 procent van de norm. Mocht de gemeente in 2012 overstappen

naar een inkomensgrens van 110 procent, dan is het wel goed om te weten dat deze grens iets hoger ligt dan de huidige inkomensgrens.

4.2.2 Na invulling van het restpakket

Na invulling van het restpakket worden wel enkele armoedevallen zichtbaar. In beide gemeenten is dit het geval bij de alleenstaande onder de 65 jaar, tussen een inkomen op bijstandsniveau en 110 procent van deze norm. Oorzaak van deze armoedeval zijn de kosten voor woon-werkverkeer. Bij een inkomen gelijk aan het bijstandsniveau gaan we er van uit dat iemand niet werkt en dus ook deze kosten niet heeft. Maar bij een inkomen boven het WWB-niveau veronderstellen we dat de betreffende persoon een (kleine) baan heeft. Vanzelfsprekend is het mogelijk dat de werkgever voorziet in een vergoeding van de reiskosten, maar daar wordt in deze rapportage niet vanuit gegaan.

In Goirle doet zich hetzelfde voor bij het echtpaar met meerderjarige kinderen, ook hier leiden de extra kosten voor woon-werkverkeer tot een armoedeval tussen bijstandsniveau en 90 euro boven deze norm. In Tilburg doet deze armoedeval zich niet voor, omdat hier de 110 procent grens wordt gehanteerd, die (zeker voor een huishouden met vier inkomens) hoger ligt dan de bijstandsnorm plus 90 euro.

4.2.3 Langdurigheidstoeslag

Huishoudens die langdurig van een laag inkomen moeten rondkomen, kunnen in aanmerking komen voor langdurigheidstoeslag.

In de gemeente Tilburg geldt dit voor huishoudens met een inkomen tot en met 120 procent van het sociaal minimum. Omdat in deze rapportage geen inkomensniveaus boven 120 procent worden onderzocht, wordt niet zichtbaar of bij een hoger inkomen het feit dat er geen recht is op langdurigheidstoeslag tot een armoedeval leidt.

De gemeente Goirle verstrekt een langdurigheidstoeslag aan huishoudens met een inkomen dat niet hoger ligt dan 105 procent van de geldende bijstandsnorm. Hierdoor kunnen armoedevallen ontstaan bij huishoudens met een inkomen dat net boven deze grens ligt. Afgezien van de reeds bestaande armoedevallen (die iets vergroot worden door het gemis aan langdurigheidstoeslag), zien we geen extra armoedevallen ontstaan bij een inkomen van 110 procent van het minimum.

4.3 Huishoudens met een chronische ziekte of handicap

Chronisch zieken en gehandicapten kunnen vanwege hun ziekte of handicap extra kosten hebben. Vooral bij een minimum inkomen kunnen deze meerkosten zwaar op de begroting drukken.

4.3.1 Gemiddelde meerkosten

Voorbeelden van vaak voorkomende chronische ziekten zijn diabetes, astma en reuma. De meerkosten hiervan staan hieronder samengevat. De cijfers zijn afkomstig uit het onderzoek "Meerkosten in Kaart" dat Nibud/iRv in opdracht van de CG-Raad in 2005 heeft uitgevoerd. Het gaat om de kosten die niet zijn vergoed middels bijzondere bijstand, Wmo, belastingteruggaaf, etc.

Diabetes:

- Gemiddelde meerkosten van 119 euro in 2005;
- Kosten van sporten in het basispakket.

Astma:

- Gemiddelde meerkosten van 172 euro in 2005;
- Dieetkosten ten hoogte van het forfait voor een lactosebeperkt dieet (150 euro);
- Kosten van sporten in het basispakket.

Reuma:

- Gemiddelde meerkosten van 187 euro.

De meerkosten van mensen met een lichamelijke beperking lopen zeer uiteen. Uit het onderzoek uit 2005 valt wel iets te zeggen over de gemiddelde meerkosten uitgesplitst naar lidmaatschap van een patiëntenvereniging. Bij een sterke variatiebreedte biedt de mediaan vaak een betere indicatie van vaak voorkomende waarden dan het gemiddelde. De mediaan wordt in het onderzoek echter niet vermeld. Wel is het betrouwbaarheidsinterval weergegeven. Hiermee wordt een indicatie verkregen over de kans dat het daadwerkelijk gemiddelde van het steekproefgemiddelde afwijkt. Hieronder staan de gemiddelde meerkosten van enkele grote patiëntenverenigingen voor mensen met een lichamelijke of psychische aandoening samengevat (bedragen uit 2005):

- Afasie Vereniging Nederland: 133 euro.
- Crohn en Colitis Ulcerosa Nederland: 100 euro.
- Dwarsleasie Organisatie Nederland: 145 euro.
- Fybromyalgiepatiënten: 193 euro.
- Vereniging Spierziekten Nederland: 269 euro.
- Nierpatientenvereniging Nederland: 187 euro
- Vereniging voor Slechthorenden: 112 euro.
- **Gemiddeld: 162 euro**

De gemiddelde meerkosten van chronisch zieken en gehandicapten komen op basis van bovenstaande gegevens op 160 euro (het gemiddelde van 119+172+187+162). Het 95%-betrouwbaarheidsinterval hierbij is 148-176 euro. Dat wil zeggen dat er een kans zeer groot is dat de meerkosten tussen de 148 en 176 euro uitvallen.

Rekening houdend met de gemiddelde prijsstijging in Nederland van 9 procent sinds 2005 (CBS, Statline april 2011; CPB, CEP 2011) komt het gemiddelde bedrag aan meerkosten uit op 177 euro (plus of min 15 euro).

De gemiddelde meerkosten voor tweepersoonshuishoudens wijken niet significant af van die van alleenstaanden (Nibud/iRv, 2005). Daarom is in de voorbeelden gewerkt met hetzelfde gemiddelde bedrag aan meerkosten als bij de alleenstaanden (177 euro).

4.3.2 Tegemoetkoming Wtcg

Vanuit de Wtcg (Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten) is een tegemoetkoming mogelijk voor zorgkosten. De tegemoetkoming is afhankelijk van indicatie en zorggebruik en is verdeeld in een lage en een hoge bijdrage. De hoogte van de tegemoetkoming is als volgt:

- Lage tegemoetkoming van € 300,00 (€ 150,00 voor 65-plussers)
- Hoge tegemoetkoming van € 500,00 (€ 350,00 voor 65-plussers)

Het is moeilijk om aan te geven of de voorbeeldsituaties recht hebben op een tegemoetkoming.

In de berekeningen is uitgegaan van een gemiddeld bedrag aan meerkosten van 177 euro. Het gaat bij dit bedrag om de meerkosten die niet vergoed worden door enigerlei tegemoetkoming of compensatie. Er moet bedacht worden dat het gemiddelde bedrag aan meerkosten stamt uit 2005. Dit is nog voor de invoering van het huidige zorgstelsel dat voor veel mensen een versobering betekende van de kosten die vergoed werden

(Nibud, 2008). Het gemiddelde bedrag aan zorgkosten dat niet voor vergoeding in aanmerking komt, zou momenteel waarschijnlijk hoger uitvallen dan 177 euro. In de berekeningen is daarom geen rekening gehouden met een tegemoetkoming vanuit de Wtgc.

4.3.3 Resultaten

In bijlage 2 staat het saldo van de inkomsten min de uitgaven uit het basis- en het restpakket weergegeven wanneer rekening is gehouden met een gemiddeld bedrag op jaarbasis aan meerkosten van 177 euro in 2011. Vanzelfsprekend vallen de saldi wat lager uit dan wanneer er geen rekening wordt gehouden met meerkosten.

Ook wanneer rekening wordt gehouden met een gemiddeld bedrag aan meerkosten dan blijven de uitgaven uit het basispakket mogelijk. De uitgaven uit het restpakket blijven voor de meeste huishoudens ook betaalbaar. Behalve voor een eenoudergezin met oudere kinderen. In de gemeente Tilburg, kunnen zij ook bij een inkomen van 110 procent niet meer het hele restpakket bekostigen. In de gemeente Goirle was dat al het geval. Het negatieve saldo wordt hierdoor iets vergroot.

5. Koopkrachtontwikkelingen in 2012

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de voorgenomen beleidswijzigingen op landelijk en lokaal niveau en het effect op de koopkracht van de voorbeeldhuishoudens. In paragraaf 5.1 worden de belangrijkste wijzigingen in 2012 beschreven. In paragraaf 5.2 wordt ingegaan op de effecten hiervan op de koopkracht van de voorbeeldhuishoudens. Vervolgens wordt in paragraaf 5.3 voorgenomen beleidswijzigingen na 2012 beschreven.

5.1 Beleidswijzigingen per 2012

In de Miljoennota 2012, die de 3^e dinsdag van september is gepresenteerd, staan de veranderingen in regelingen en in het belastingstelsel voor 2012 zoals die door het kabinet worden voorgesteld. Deze paragraaf beschrijft de belangrijkste voorgestelde wijzigingen in wet- en regelgeving die van invloed zijn op de koopkracht van de onderzochte huishoudtypen. Hierbij wordt ingegaan op de veranderingen in 2012 ten opzichte van 2011 op het gebied het inkomen, het belastingstelsel en de prijsontwikkeling. We gaan uit van de veranderingen zoals die in de Miljoennota 2012 zijn geformuleerd; op 1 januari 2012 is duidelijk of alle voorstellen ook uiteindelijk in 2012 op dezelfde manier zijn doorgevoerd.

5.1.1 Verandering in inkomen en uitkeringen

Naar verwachting zullen de lonen volgend jaar gemiddeld met 2 procent stijgen. De bruto uitkeringen stijgen met ongeveer 1,7 procent. De aanvullende pensioenen zullen niet stijgen.

De uitgangspunten voor wat betreft de hoogte van de toepasselijke minimum inkomens (bijstand en AOW) zijn weergegeven in onderstaand schema.

Hoogte uitkeringen (netto maandbedragen, inclusief heffingskortingen)

	2011	2012
WWB-uitkering paar	1.317	1.338
WWB-uitkering eenoudergezin	1.185	1.205
WWB-uitkering alleenstaande	922	937
AOW paar	1.453	1.483
AOW alleenstaande	1.041	1.063

Het netto bijstandsbedrag stijgt in 2012 minder snel dan voorgaande jaren, doordat vanaf 2012 de dubbele algemene heffingskorting in het referentieminimumloon wordt

afgebouwd; deze afbouw wordt over 20 jaar verspreid. De hoogte van de netto bijstand is van het referentieminimumloon afgeleid.

AOW

De AOW-tegemoetkoming (33 euro per maand) heet sinds 1 juni 2011 de 'koopkrachtregeling voor oudere belastingplichtigen (KOB)'. De tegemoetkoming KOB gaat vanaf 2012 meetellen voor het inkomen bij de toekenning van bijstand aan ouderen. Dit betekent een teruggang van 33 euro per maand voor ouderen die geen volledige AOW hebben en geen andere inkomsten. Dit zijn voornamelijk mensen die niet tussen hun 15^e en 65^e continue in Nederland hebben gewoond.

Daarnaast gaat vanaf 2012 de AOW pas in op de datum dat iemand 65 wordt, niet meer op de eerste van de maand waarop iemand 65 wordt.

Huishoudens waarbij 1 partner boven de 65 jaar is en 1 partner onder de 65 en waarvan de partner onder de 65 weinig verdient, kunnen aanspraak maken op AOW-partnertoeslag. In 2015 wordt deze partnertoeslag afgeschaft. Per 1 augustus 2011 is deze partnertoeslag al met 10% gekort, behalve voor huishoudens die samen minder dan 162% van het minimumloon hebben.

Gezinsbijstand

Voor de bijstand wordt vanaf 2012 niet alleen maar gekeken naar het inkomen van de partner, maar ook naar het inkomen van thuiswonende kinderen of andere inwonenden. Inwonende kinderen boven de 18 jaar krijgen geen zelfstandig recht meer op bijstand. De inkomsten en vermogen van meerderjarige kinderen worden volledig meegenomen om vast te stellen of een huishouden in aanmerking komt voor bijstand. Er is vanaf 2012 daarmee sprake van een toets op het huishoudinkomen in plaats van een toets op het partnerinkomen.

De inkomsten van kinderen tot 16 jaar worden volledig vrijgelaten; bij 16 en 17 jarigen wordt boven een bepaalde grens het inkomen meegenomen.

Er is een uitzondering gemaakt voor zorgbehoevenden. Een gezinslid wordt als zorgbehoevend aangemerkt als:

a. aantoont door middel van een geldig indicatiebesluit dat hij is aangewezen op tien of meer uren per week zorg als bedoeld in artikel 9a, eerste lid, van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten, voor zover het betreft:

- 1°. persoonlijke verzorging,
- 2°. verpleging,
- 3°. begeleiding,

4°. verblijf, of

5°. voortgezet verblijf,

waarbij voor begeleiding, verblijf of voortgezet verblijf een dagdeel geldt als 4 uren en een etmaal als 24 uren;

b. aantoonbaar met betrekking tot een of meer van de soorten zorg als bedoeld in onderdeel a, waarop hij voor in totaal voor ten minste tien uur per week is aangewezen, dat hij geen persoonsgebonden budget ontvangt en dat die niet geheel of deels worden verleend door een zorgaanbieder als bedoeld in artikel 1, onderdeel j, van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten;

c. aannemelijk maakt dat een of meer van diens meerderjarige kinderen die tot dat gezin behoren respectievelijk een of meer van diens ouders die tot dat gezin behoren zorg, die voldoet aan de voorwaarde, bedoeld in onderdeel b, aan die persoon verlenen voor ten minste het aantal uren waar die persoon met betrekking tot die zorg volgens dat indicatiebesluit op is aangewezen doch in totaal voor ten minste tien uren per week; en

d. jonger is dan 65 jaar.

Een zorgbehoevende heeft een zelfstandig recht op bijstand. Het inkomen van overige gezinsleden (broers/zussen etc.) hebben geen invloed op het recht op bijstand van de zorgbehoevende; alleen op het recht op bijstand van de ouder(s).

Daarnaast wordt een uitzondering gemaakt voor thuiswonende meerderjarige studenten, waarvan het inkomen, inclusief de ontvangen studiefinanciering, niet meer dan 80% van het netto minimumloon (inclusief vakantiebijslag) bedraagt.

Voor de situatie van het echtpaar met twee meerderjarige kinderen is het inkomen van het 22-jarige, werkende kind van invloed op de bijstandsverlening. De studiefinanciering van de 18-jarige heeft geen effect.

5.1.2 Verandering in tegemoetkomingen en toeslagen

Zorgtoeslag

Huishoudens moeten een groter deel van de zorgpremie zelf betalen. Dit komt omdat de zorgtoeslag verlaagd wordt. Voor alleenstaanden is dat ongeveer 2 euro per maand, voor paren scheelt dat ongeveer 5 euro per maand.

Kinderbijslag en kindgebonden budget

De kinderbijslag daalt met ongeveer 3 euro per kind per maand. Het kindgebonden budget stijgt voor het eerste kind met circa 4 euro per maand en voor het tweede kind met 0,50 euro per maand. Vanaf 2012 kan men voor het 3^e of meerdere kind geen

aanspraak meer maken op kindgebonden budget. Dit is nu nog wel het geval. Voor een gezin met 5 kinderen betekent dat een achteruitgang van ongeveer 70 euro per maand. Na Prinsjesdag is bekend geworden dat het kindgebonden budget vanaf 3 kinderen of meer volgend jaar wel gehandhaafd blijft zoals het nu is. Het kindgebonden budget voor het 1^e en 2^e kind wordt dan gelijkgesteld aan het bedrag van dit jaar. Dit is opgenomen in de berekeningen.

Huurtoeslag

Tot een bepaalde huur (in 2011: 362 euro) ontvangt men over de huur boven de basishuur¹ volledig huurtoeslag. Bij een huurprijs boven deze grens, de zogenaamde kwaliteitskortingsgrens, heeft men over de huur boven deze grens nog gedeeltelijk recht op huurtoeslag. In 2011 ontvangt men over dit gedeelte 75 procent huurtoeslag. In 2012 wordt dit huurtoeslagpercentage verlaagd 65 procent. De kortingsgrens ligt in 2011 op een huur van 362 euro. In 2012 is dit 370 euro.

Voor de gemeente Tilburg en Goirle wordt in enkele gevallen uitgegaan van een huur die ligt boven de huurkortingsgrens. Bij de berekening van de koopkrachtverandering wordt rekening gehouden met de veranderingen in de huurtoeslag.

Kinderopvangtoeslag

Huishoudens die gebruik maken van kinderopvang, krijgen te maken met een lagere kinderopvangtoeslag. Dit komt omdat de maximaal te vergoeden uurprijs in 2012 gelijk blijft (6,36 euro per uur voor dagopvang en 5,93 euro voor buitenschoolse opvang), terwijl het gemiddelde uurtarief van de kinderopvang wel toeneemt (zie 'veranderingen in prijzen').

Daarnaast wordt het percentage van de kinderopvangkosten dat door de overheid vergoed wordt, verlaagd, vooral voor de hogere inkomens. Het aantal vergoede uren wordt afhankelijk van het aantal gewerkte uren van de minst werkende partner.

Bij de voorbeeldhuishoudens gaan we er vanuit dat de alleenstaande ouder met 2 jonge kinderen gebruik maakt van kinderopvang, bij een inkomen boven bijstandsniveau. Hier nemen de veranderingen in kinderopvangtoeslag mee.

¹ De basishuur is het deel van de huur dat iemand geacht wordt zelf te kunnen betalen. Hierover ontvangt men geen huurtoeslag.

5.1.3 Veranderingen in gemeentelijke regelingen

Inkomensnormering

Vanaf 2012 moeten gemeenten het gemeentelijke inkomensbeleid normeren op maximaal 110 procent van het toepasselijk sociaal minimum. Deze regeling is van toepassing op alle categoriale regelingen, zoals langdurigheidstoelage, categoriale bijzonder bijstand aan chronisch zieken en gehandicapten, ouderen, mensen met schoolgaande kinderen, collectieve aanvullende ziektekostenverzekeringen, stadspassen en participatieregelingen.

Voor de individuele bijzondere bijstand is deze regeling niet van toepassing, aangezien dit als individueel maatwerk wordt gezien. Ook geldt deze inkomensnormering niet voor de kwijtschelding van gemeentelijke heffingen en waterschapsbelasting.

Bijzondere bijstand

Gemeenten krijgen extra middelen om in te zetten voor individuele bijzondere bijstand. Deze middelen worden toegevoegd aan het gemeentefonds.

Participatieregeling

Vanaf 2012 zijn gemeenten verplicht in een verordening om te nemen dat zij de maatschappelijke participatie van kinderen uit arme gezinnen proberen te stimuleren en hoe zij hier invulling aan geven. Een mogelijkheid daartoe is via een participatieregeling. Tilburg en Goirle hebben met de Meedoenregeling en de Solidariteitsregeling hier al invulling aan gegeven.

Kwijtschelding gemeentelijke heffingen

Vanaf 2012 kunnen gemeenten bij de berekening van kwijtschelding van lokale belasting rekening houden met de kosten van kinderopvang. Hierdoor hebben huishoudens met een relatief laag inkomen die gebruik maken van formele kinderopvang, mogelijk wel recht op kwijtschelding van de gemeentelijke heffingen, terwijl zij hier momenteel, gezien hun inkomen, geen recht op zouden hebben.

5.1.4 Verandering in prijzen

De prijzen zullen naar verwachting volgend jaar met 2% stijgen.

Zorgkosten

De premie voor de basisverzekering is geen onderdeel van de inflatie. De premie voor de basisverzekering stijgt met bijna 3 euro. Gemiddeld genomen stijgt de premie voor de basis en aanvullende verzekering met ruim 6 euro per maand.

Daarnaast worden in het pakket van de basisverzekering onderdelen geschrapt. Het gaat hierbij om de vergoeding voor maagzuurremmers voor niet-chronisch zieken, dieetadvisering, beweegkuur en vergoedingen voor het stoppen met roken. Ook wordt het aantal gesprekken bij de eerstelijns psycholoog van 8 naar 5 verlaagd. Voor de geestelijke gezondheidszorg worden eigen betalingen ingevoerd.

De verwachting is dat door deze pakketwijzigingen mensen in 2012 gemiddeld 8 euro extra betalen. Meestal wordt dit opgevangen door een stijging van de premie van aanvullende verzekeringen.

Tenslotte stijgt het maximale eigen risico van 170 naar 220 euro jaar. In 2011 kost het eigen risico iedere Nederlander gemiddeld 107 euro; de verwachting is dat dit in 2012 oploopt naar 133 euro. De gemiddelde betaling aan het eigen risico neemt in 2012 dus 2 euro per maand toe ten opzichte van 2011.

In de berekeningen is uitgegaan van de huidige premies voor de zorgverzekeringen en de premies zoals die bekend zijn voor 2012. De gemiddelde stijging van het verplichte eigen risico wordt ook meegenomen in de koopkrachtberekeningen. Bij het huishouden met extra zorgkosten wordt ervan uitgegaan dat het volledige eigen risico wordt verbruikt.

Kosten kinderopvang

De uurtarief in de kinderopvang stijgen gemiddeld met 2,1 procent. Het gemiddelde uurtarief van de dagopvang stijgt van 6,24 euro per uur in 2012 naar 6,37 euro in 2012; het gemiddelde tarief van de buitenschoolse opvang stijgt van 6,18 naar 6,31 euro.

Tegemoetkoming Wtcg

Chronisch zieken en gehandicapten die met nog enkele maatregelen te maken. Zo worden de wtcg-tegemoetkomingen alleen nog uitgekeerd tot een bepaalde inkomensgrens. Voor de berekeningen in dit rapport gaan we uit van een inkomensgrens van 31.200 euro. 65-minners met een hoger inkomen die de hoge wtcg-tegemoetkoming krijgen, scheelt dat 42 euro per maand. Dit merken mensen pas in november 2013, wanneer het bedrag voor 2012 wordt uitgekeerd.

Huren

Gemiddeld stijgen de huren in de sociale huursector met 2,2% voor huurders met een laag inkomen (belastbaar jaarinkomen onder de 43.000 euro). Huurders met een

inkomen boven de 43.000 euro die in een sociale huurwoning wonen, kunnen een extra huurverhoging krijgen van maximaal 5%.

Omdat we kijken naar huishoudens tot en met 120 procent van het sociaal minimum, rekenen we met een huurstijging van 2,2%.

5.2 Fiscale veranderingen

Inkomensafhankelijke zorgpremie

De maximale inkomensgrens waarover de inkomensafhankelijke zorgverzekeringspremie moet worden betaald, wordt verhoogd, van 33.427 tot 50.065 euro. Tegelijkertijd daalt de procentuele premie van 7,75 naar 7,1 procent. Voor inkomens tot circa 36.500 euro is dit gunstig, voor inkomens daarboven ongunstig. Voor een werknemer met een inkomen van 50.000 euro betekent dit een achteruitgang van 30 euro per maand; voor werknemers die een inkomen van 20.000 euro hebben is het een vooruitgang van 5 euro per maand.

Bepaalde groepen huishoudens, onder andere 65-plussers, moeten de inkomensafhankelijke zorgpremie zelf betalen. Voor hen zijn bovengenoemde effecten nog groter.

Inkomensafhankelijke combinatiekorting

Tweeverdieners en werkende alleenstaande ouders met kinderen jonger dan 12 jaar hebben recht op de inkomensafhankelijke combinatiekorting. Om ouders te stimuleren (beiden) te gaan werken, wordt deze heffingskorting verhoogd. Dit levert 20 euro per maand op.

Overdraagbaarheid algemene heffingskorting

Bij paren waarbij één van beide partners werkt en de ander niet, kunnen de algemene heffingskorting van de niet-werkende partner overdragen op de ander, waardoor minder belasting hoeft te worden betaald. Deze overdraagbaarheid wordt sinds 2009, verdeeld over een periode van 15 jaar, afgebouwd. In 2012 wordt de overdraagbaarheid van de algemene heffingskorting -net als in 2011- met 6,67 procent verlaagd. Voor degenen op wie deze maatregel van invloed is, betekent deze verdere afbouw een achteruitgang van circa 11 euro per maand.

Tot nu toe geldt de afbouw van de algemene heffingskorting niet voor:

- paren met 1 werkende partner waarvan de partner vóór 1972 geboren is
- paren met 1 werkende partner waarvan de partner na 1972 is geboren en waarbij het paar kinderen onder de 6 jaar heeft.

Vanaf 2012 komt daar verandering in. Voor paren waarvan 1 partner niet werkt en die geboren zijn tussen 1963 en 1972 en voor paren met kinderen onder de 6 met 1 werkende partner waarbij de minstverdienende na 1972 geboren is, wordt de overdraagbaarheid van de algemene heffingskorting nu ook afgebouwd. Voor deze groepen bedraagt de achteruitgang circa 20 euro per maand. Alleen paren met de minstverdienende geboren voor 1963 zijn nog uitgezonderd.

Veranderingen in de hoogte van heffingskortingen en belastingschijven

- De algemene heffingskorting wordt met 4 euro per maand verhoogd.
- De derde schijf wordt iets verkort, waardoor mensen eerder in het 52%-tarief vallen. Dit kost maximaal 1 euro per maand.
- Voor fulltime werkenden wordt de arbeidskorting met 10 euro per jaar verhoogd. Dit levert 1 euro per maand op.
- De ouderenkorting wordt met 10 euro per jaar verhoogd.
- Alleenstaande ouders met thuiswonende kinderen hebben alleen nog recht op het niet-inkomensafhankelijke deel van de alleenstaande ouderkorting voor thuiswonende kinderen tot 18 jaar. Die leeftijdsgrens loopt nu nog tot 27 jaar.
- De jonggehandicaptenkorting stijgt van 695 euro naar 708 euro per jaar.

Vermenigvuldigingfactor specifieke ziektekosten

Voor 65-minners met specifieke ziektekosten wordt de vermenigvuldigingfactor gehandhaafd op 1,4. Voor 65-plussers blijft de vermenigvuldigingfactor 2,13.

Tegemoetkoming eigen risico

Vanwege de stijging van het eigen risico, neemt de jaarlijkse tegemoetkoming voor het eigen risico die chronisch zieken van het CAK ontvangen in 2012 ook toe. Die is naar verwachting 29 euro hoger dan in 2011.

Tegemoetkomingen Wtcg

Bepaalde groepen chronisch zieken, gehandicapten en arbeidsongeschikten krijgen jaarlijks een vast bedrag als tegemoetkoming voor een aantal kosten die niet op een andere manier vergoed worden. Voor chronisch zieken en gehandicapten bestaat er een lage en hoge tegemoetkoming. Voor welke tegemoetkoming men in aanmerking

komt hangt onder andere af van het zorggebruik en of men thuis of in een zorginstelling woont.

Vanaf 2012 wordt Wtcg-tegemoetkoming alleen nog uitgekeerd tot een bepaalde inkomensgrens. De tegemoetkoming vervalt bij de volgende inkomensgrens:

- Bij paren: bij een gezamenlijk verzamelinkomen boven de 35.100 euro
- Bij alleenstaanden: bij een verzamelinkomen boven de 24.570 euro

Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en AWBZ

De eigen bijdrage binnen de Wmo stijgen in 2012 naar verwachting van 17,80 naar 18,10 euro voor alleenstaanden en van 25,40 naar 25,80 euro voor paren. Huishoudens krijgen een korting op de eigen bijdrage van 33 procent.

De belangrijkste veranderingen in de Wmo vinden vanaf 2013 plaatst:

- Het voorstel is dat vanaf 2013 bij het vaststellen van de eigen bijdrage voor de Wmo en de AWBZ rekening zal worden gehouden met het eigen vermogen. Tot nu toe betalen mensen met een hoog eigen vermogen dezelfde eigen bijdrage als mensen zonder eigen vermogen. Straks zal 4% van het box 3-vermogen als inkomen worden meegeteld. Voor 2012 speelt dit nog niet.
- Vanaf 2013 wordt de begeleiding van mensen² overgeheveld van de AWBZ naar de Wmo.

Vanaf 2012 kunnen mensen alleen nog aanspraak maken op een persoonsgebonden budget (pgb) als zij een 'verblijfsindicatie' hebben en om die reden naar een AWBZ-instelling zouden kunnen. Mensen die nu een AWBZ-indicatie hebben zonder verblijf, bijvoorbeeld voor persoonlijke verzorging of begeleiding, houden tot 1 januari 2014 hun pgb. Daarna kunnen zij zorg in natura ontvangen.

² Het gaat hier om begeleiding van mensen met een verstandelijke, of lichamelijke beperking, ouderen met somatische of psychogeriatrische problemen, volwassenen met psychiatrische problemen en jongeren met psychiatrische problemen in combinatie met opvoed- en opgroeioproblemen.

5.3 Koopkrachtontwikkeling per 2012

5.3.1 Gemeente Tilburg

In tabel 3 staan de koopkrachtmutaties weergegeven voor de voorbeeldhuishouden. Het gaat om de mutatie van 2011 op 2012. In de tweede kolom staat de verandering van het inkomen weergegeven. Dit is het netto besteedbare inkomen, waarbij rekening is gehouden met belastingen, heffingen en toeslagen. In de derde kolom staat de verandering van de uitgaven weergegeven. Hierbij gaat het om de stijging van de premie voor de ziektekostenverzekering en de overige uitgaven (inflatie). In de vierde kolom staat het saldo van de verandering van het inkomen min de uitgaven weergegeven en in de vijfde kolom is dat bedrag uitgedrukt als percentage van het inkomen.

Er valt af te lezen dat een alleenstaande onder de 65 jaar er volgend jaar 10 euro per maand in inkomen op vooruit gaat. De bijstandsuitkering stijgt iets, de zorgtoeslag daalt, terwijl de huurtoeslag licht stijgt. Tegelijkertijd stijgen de uitgaven harder dan de inkomsten door inflatie en stijging van de premie voor de ziektekostenverzekering, waardoor er elke maand 17 euro minder te besteden is. Dat is een koopkrachtmutatie van -1,5 procent.

Veel van de voorbeeldhuishoudens gaan er volgend jaar in koopkracht op achteruit. Het huishouden dat er volgend jaar er meest op achteruit gaat is het echtpaar met een bijstandsuitkering en inwonende meerderjarige kinderen, waarbij de kinderen zelf voldoende inkomsten hebben. Door de invoering van de huishoudtoets op de bijstandsuitkering hebben de ouders geen recht meer op een bijstandsuitkering. Het inkomen van de kinderen telt dan immers mee. Ondanks dat het huishouden volgend jaar wel recht heeft op huurtoeslag wat dit jaar niet het geval is, daalt de koopkracht van alle gezinsleden met 29 procent.

In de kolommen 6 tot en met 10 staan de koopkrachtmutaties weergegeven als ook rekening wordt gehouden met de lokale inkomensondersteuning in de gemeente Tilburg. In de zesde kolom staat het maandbedrag aan inkomensondersteuning en tegemoetkomingen vanuit diverse regelingen weergegeven voor 2011 (zie voor een overzicht van de regelingen hoofdstuk 3). In de zevende kolom staat het maandbedrag voor 2012. Hierbij zijn de bedragen gelijk gehouden aan die van 2011. In de achtste kolom staat het saldo van de inkomsten min uitgaven zoals bleek uit de vorige

paragraaf, waarbij ook rekening is gehouden met lokale inkomensondersteuning. En in de negende kolom staat dit bedrag uitgedrukt als percentage van het inkomen.

Uit bovenstaande tabel valt op te maken dat als we er vanuit gaan dat de bestaande regelingen volgend jaar ook blijven gelden er voor huishoudens met een inkomen tot en met 110 procent van het minimum niks verandert ten opzichte van het landelijke beeld. Bij 120 procent zien we wel grote koopkrachtdalingen, doordat de categoriale tegemoetkomingen wegvallen. Een alleenstaande met een inkomen op 120 procent van het minimum gaat er hierdoor niet 0,6 procent maar 2,8 procent op achteruit. Hierbij dient wel opgemerkt te worden dat huishoudens die hiermee te maken krijgen waarschijnlijk op zoek gaan naar een goedkopere aanvullende verzekering. Als we dat in de berekeningen betrekken en uitgaan van een gemiddelde premie, dan valt de koopkrachtdaling iets minder negatief uit, namelijk -1,4 procent. Dit is weergegeven in de laatste kolom.

Tabel 3. Overzicht koopkrachtmutatie 2011-2012; Gemeente Tilburg

Tilburg

a. Alleenstaande onder de 65 jaar

	stijging inkomen	stijging uitgaven	inkomen - uitgaven	koopkracht- mutatie	ondersteuning 2011	ondersteuning 2012	inkomen - uitgaven	koopkracht- mutatie	koopkracht- mutatie *
100%	€ 10	€ 27	€ -17	-1,5%	€ 28	€ 28	€ -17	-1,5%	
110%	€ 23	€ 30	€ -7	-0,6%	€ 28	€ 28	€ -7	-0,6%	
120%	€ 24	€ 32	€ -8	-0,6%	€ 28	€ -	€ -36	-2,8%	-1,4%

b. Alleenstaande 65 jaar of ouder

	stijging inkomen	stijging uitgaven	inkomen - uitgaven	koopkracht- mutatie	ondersteuning 2011	ondersteuning 2012	inkomen - uitgaven	koopkracht- mutatie	koopkracht- mutatie
100%	€ 14	€ 33	€ -19	-1,5%	€ 28	€ 28	€ -19	-1,5%	
110%	€ 24	€ 35	€ -11	-0,8%	€ 28	€ 28	€ -11	-0,8%	
120%	€ 24	€ 37	€ -13	-0,9%	€ 28	€ -	€ -41	-2,8%	-1,6%

c. Eenoudergezin met twee jonge kinderen (3 en 5 jaar)

	stijging inkomen	stijging uitgaven	inkomen - uitgaven	koopkracht- mutatie	ondersteuning 2011	ondersteuning 2012	inkomen - uitgaven	koopkracht- mutatie	koopkracht- mutatie
100%	€ 12	€ 40	€ -28	-1,7%	€ 49	€ 49	€ -28	-1,7%	
110%	€ 21	€ 46	€ -25	-1,3%	€ 49	€ 49	€ -25	-1,3%	
120%	€ 46	€ 48	€ -2	-0,1%	€ 49	€ -	€ -51	-2,4%	-1,8%

d. Eenoudergezin met twee oudere kinderen (14 en 16 jaar)

	stijging inkomen	stijging uitgaven	inkomen - uitgaven	koopkracht- mutatie	ondersteuning 2011	ondersteuning 2012	inkomen - uitgaven	koopkracht- mutatie	koopkracht- mutatie
100%	€ 19	€ 42	€ -23	-1,3%	€ 78	€ 78	€ -23	-1,3%	
110%	€ 19	€ 45	€ -26	-1,3%	€ 73	€ 73	€ -26	-1,3%	
120%	€ 22	€ 46	€ -24	-1,2%	€ 69	€ -	€ -93	-4,6%	-4,1%

e. Echtpaar met twee oudere kinderen (18 en 22 jaar)

	stijging inkomen	stijging uitgaven	inkomen - uitgaven	koopkracht- mutatie	ondersteuning 2011	ondersteuning 2012	inkomen - uitgaven	koopkracht- mutatie	koopkracht- mutatie
100%	€ -904	€ 88	€ -992	-29,1%	€ 67	€ -	€ -1.059	-31,1%	
110%	€ 43	€ 90	€ -47	-1,3%	€ 67	€ -	€ -114	-3,2%	
120%	€ 46	€ 93	€ -47	-1,3%	€ 67	€ -	€ -114	-3,1%	-1,0%

f. Echtpaar 65-plus met eigen bijdrage Wmo

	stijging inkomen	stijging uitgaven	inkomen - uitgaven	koopkracht- mutatie	ondersteuning 2011	ondersteuning 2012	inkomen - uitgaven	koopkracht- mutatie	koopkracht- mutatie
100%	€ 28	€ 49	€ -21	-1,2%	€ 37	€ 37	€ -21	-1,2%	
110%	€ 22	€ 51	€ -29	-1,5%	€ 37	€ 37	€ -29	-1,5%	
120%	€ 23	€ 53	€ -30	-1,5%	€ 37	€ -	€ -67	-3,4%	-1,5%

Alleenstaande onder de 65 jaar

Op 100 procent gaat dit huishouden er 1,5 procent in koopkracht op achteruit. Het sociaal minimum stijgt iets minder hard, de zorgtoeslag daalt en de premie voor de zorgverzekering stijgt. Bij een inkomen van 110 procent is de koopkrachtdaling minder, namelijk 0,6 procent. Bij 120 procent is de koopkrachtdaling ook 0,6 procent, maar omdat volgend jaar de gemeentelijke ondersteuning wegvalt door het verlagen van de inkomensgrens naar 110 procent, is de koopkrachtdaling in de gemeente Tilburg eigenlijk fors, namelijk -2,8 procent. Hierbij wordt wel gerekend met de relatief dure (aanvullende) ziektekostenverzekering. Als hier een gemiddeld (lager) bedrag voor genomen wordt, is de koopkrachtdaling lager, namelijk 1,4 procent.

Alleenstaande 65 jaar en ouder

Een alleenstaande met enkel een AOW-uitkering gaat er volgend jaar 1,5 procent in koopkracht op achteruit. De zorgtoeslag daalt en het verplichte eigen risico gaat fors omhoog. Met een klein aanvullend pensioen en een inkomen op 110 procent van het minimum, is de koopkrachtdaling 0,8 procent. Bij 120 procent is dat door het wegvallen van de gemeentelijke ondersteuning 2,8 procent (of 1,6 procent bij een goedkopere ziektekostenverzekering.)

Eenoudergezin met jonge kinderen

Het eenoudergezin met jonge kinderen en een bijstandsuitkering gaat er volgend jaar 1,7 procent op achteruit. Naast een lagere zorgtoeslag daalt ook de huurtoeslag, omdat zij een minimale huur boven de kortingsgrens hebben. Verder gaat de kinderbijslag omlaag. Bij 110 procent is de koopkrachtdaling 1,3 procent. Het gezin kan niet alle heffingskortingen te gelde maken, omdat ze te weinig belasting betalen. Bij 120 procent is dat 2,4 procent (of 1,8 procent bij een goedkopere ziektekostenverzekering). Zonder het verlies aan lokale inkomensondersteuning, is dit huishouden bij dit inkomen relatief goed af, vanwege de verhoging van de inkomensafhankelijke combinatiekorting.

Eenoudergezin met oudere kinderen

Het eenoudergezin met oudere kinderen gaat er volgend jaar ongeveer net zoveel op achteruit als met jonge kinderen. Bij een inkomen op 120 procent van het minimum is dat echter fors meer, omdat zij een relatief hoog bedrag aan inkomensondersteuning voor oudere kinderen mislopen. De koopkrachtdaling is dan 4,6 procent (of 4,1 procent bij een goedkopere ziektekostenverzekering.) Daarnaast profiteert dit huishouden niet van de verhoging van de inkomensafhankelijke combinatiekorting vanwege de leeftijd van de kinderen.

Paar met meerderjarige kinderen

Het paar met meerderjarige kinderen gaat er volgend jaar enorm op achteruit als de kinderen een eigen inkomen verwerven. Dat komt door de invoering van de huishoudtoets op de bijstandsuitkering. De koopkrachtdaling is dan maar liefst 31,1 procent. Bij 110 en 120 procent bedraagt de koopkrachtdaling ongeveer 3 procent.

Paar van 65 jaar en ouder met eigen bijdrage Wmo

Bij het oudere paar daalt de koopkracht op AOW-niveau met 1,2 procent. En met een klein aanvullend pensioen met 1,5 procent. Bij een inkomen van 120 procent van het minimum daalt de koopkracht meer door het mislopen van lokale inkomensondersteuning, namelijk 3,4 procent (of 1,5 procent bij een goedkopere ziektekostenverzekering.)

In tabel 4 is de koopkrachtmutatie weergegeven naast het koopkrachtniveau zoals besproken in het vorige hoofdstuk.

Tabel 4. Saldo inkomsten en uitgaven en koopkrachtmutatie, gemeente Tilburg

a. Alleenstaande onder de 65 jaar

	saldo na basispakket	saldo na restpakket	koopkrachtmutatie 2011-2012
100%	€ 78	€ -20	€ -17
110%	€ 138	€ -26	€ -7
120%	€ 202	€ 39	€ -36 € -16

b. Alleenstaande 65 jaar of ouder

	saldo na basispakket	saldo na restpakket	koopkrachtmutatie 2011-2012
100%	€ 227	€ 130	€ -19
110%	€ 300	€ 159	€ -11
120%	€ 375	€ 234	€ -41 € -21

c. Eenoudergezin met twee jonge kinderen (3 en 5 jaar)

	saldo na basispakket	saldo na restpakket	koopkrachtmutatie 2011-2012
100%	€ 264	€ 92	€ -28
110%	€ 526	€ 288	€ -25
120%	€ 581	€ 344	€ -51 € -31

d. Eenoudergezin met twee oudere kinderen (14 en 16 jaar)

	saldo na basispakket	saldo na restpakket	koopkrachtmutatie 2011-2012
100%	€ 138	€ -71	€ -23
110%	€ 280	€ 5	€ -26
120%	€ 345	€ 71	€ -93 € -73

e. Echtpaar met twee oudere kinderen (18 en 22 jaar)

	saldo na basispakket	saldo na restpakket	koopkrachtmutatie 2011-2012
100%	€ 1.125	€ 893	€ -1.059
110%	€ 1.199	€ 902	€ -114
120%	€ 1.318	€ 1.021	€ -114 € -34

f. Echtpaar van 65 jaar of ouder

	saldo na basispakket	saldo na restpakket	koopkrachtmutatie 2011-2012
100%	€ 278	€ 136	€ -21
110%	€ 380	€ 194	€ -29
120%	€ 482	€ 296	€ -67 € -27

5.3.2 Gemeente Goirle

In tabel 5 staan de koopkrachtmutaties weergegeven voor de gemeente Goirle. De eerste kolommen (2-5) komen grotendeels overeen met de situatie in de gemeente Tilburg. Voor de gemeente Goirle is echter uitgegaan van de inkomensgrens op 90 euro boven het sociaal minimum. Hierdoor zien we bij die huidige inkomensgrens geen verschillen door het wegvallen of toenemen van lokale inkomensondersteuning. Als Goirle de inkomensgrens volgend jaar verhoogd naar 110 procent, krijgt deze groep volgend jaar wel recht op inkomensondersteuning, waardoor de koopkracht hier en daar stijgt of minder negatief uitvalt. In de tabellen is er vanuit gegaan dat de verhoging van de inkomensgrens daadwerkelijk plaats gaat vinden.

Omdat huishoudens met een inkomen van 120 procent van het minimum reeds dit jaar geen recht hebben op lokale inkomensondersteuning, verandert er op dat vlak niks in 2012.

Tabel 5. Overzicht koopkrachtmutatie 2011-2012; Gemeente Goirle

Goirle

a. Alleenstaande onder de 65 jaar

	stijging inkomen	stijging uitgaven	inkomen - uitgaven	koopkracht- mutatie	ondersteuning 2011	ondersteuning 2012	inkomen - uitgaven	koopkracht- mutatie	koopkracht- mutatie *
100%	€ 10	€ 27	€ -17	-1,5%	€ 22	€ 22	€ -17	-1,5%	
100% + € 90	€ 23	€ 30	€ -7	-0,6%	€ 22	€ 22	€ -7	-0,6%	
110%	€ 23	€ 30	€ -7	-0,6%	€ -	€ 22	€ 15	1,2%	
120%	€ 24	€ 32	€ -8	-0,6%	€ -	€ -	€ -8	-0,6%	1,0%

b. Alleenstaande 65 jaar of ouder

	stijging inkomen	stijging uitgaven	inkomen - uitgaven	koopkracht- mutatie	ondersteuning 2011	ondersteuning 2012	inkomen - uitgaven	koopkracht- mutatie	koopkracht- mutatie
100%	€ 14	€ 33	€ -19	-1,5%	€ 37	€ 37	€ -19	-1,5%	
100% + € 90	€ 24	€ 32	€ -8	-0,6%	€ 37	€ 37	€ -8	-0,6%	
110%	€ 24	€ 35	€ -11	-0,8%	€ -	€ 37	€ 26	1,9%	
120%	€ 24	€ 37	€ -13	-0,9%	€ -	€ -	€ -13	-0,9%	0,5%

c. Eenoudergezin met twee jonge kinderen (3 en 5 jaar)

	stijging inkomen	stijging uitgaven	inkomen - uitgaven	koopkracht- mutatie	ondersteuning 2011	ondersteuning 2012	inkomen - uitgaven	koopkracht- mutatie	koopkracht- mutatie
100%	€ 12	€ 40	€ -28	-1,7%	€ 64	€ 64	€ -28	-1,7%	
100% + € 90	€ 22	€ 43	€ -21	-1,1%	€ 64	€ 64	€ -21	-1,1%	
110%	€ 21	€ 46	€ -25	-1,3%	€ -	€ 64	€ 39	1,9%	
120%	€ 46	€ 48	€ -2	-0,1%	€ -	€ -	€ -2	-0,1%	0,9%

d. Eenoudergezin met twee oudere kinderen (14 en 16 jaar)

	stijging inkomen	stijging uitgaven	inkomen - uitgaven	koopkracht- mutatie	ondersteuning 2011	ondersteuning 2012	inkomen - uitgaven	koopkracht- mutatie	koopkracht- mutatie
100%	€ 19	€ 42	€ -23	-1,3%	€ 72	€ 72	€ -23	-1,3%	
100% + € 90	€ 19	€ 42	€ -23	-1,2%	€ 72	€ 72	€ -23	-1,2%	
110%	€ 19	€ 45	€ -26	-1,3%	€ 7	€ 72	€ 39	2,0%	
120%	€ 22	€ 46	€ -24	-1,2%	€ -	€ -	€ -24	-1,2%	-0,2%

e. Echtpaar met twee oudere kinderen (18 en 22 jaar)

	stijging inkomen	stijging uitgaven	inkomen - uitgaven	koopkracht- mutatie	ondersteuning 2011	ondersteuning 2012	inkomen - uitgaven	koopkracht- mutatie	koopkracht- mutatie
100%	€ -904	€ 88	€ -992	-29,1%	€ 44	€ -	€ -1.036	-30,4%	
100% + € 90	€ 43	€ 84	€ -41	-1,2%	€ 44	€ -	€ -85	-2,4%	
110%	€ 43	€ 90	€ -47	-1,3%	€ -	€ -	€ -47	-1,3%	
120%	€ 46	€ 93	€ -47	-1,3%	€ -	€ -	€ -47	-1,3%	0,9%

f. Echtpaar 65-plus met eigen bijdrage Wmo

	stijging inkomen	stijging uitgaven	inkomen - uitgaven	koopkracht- mutatie	ondersteuning 2011	ondersteuning 2012	inkomen - uitgaven	koopkracht- mutatie	koopkracht- mutatie
100%	€ 28	€ 49	€ -21	-1,2%	€ 55	€ 55	€ -21	-1,2%	
100% + € 90	€ 21	€ 45	€ -24	-1,3%	€ 55	€ 55	€ -24	-1,3%	
110%	€ 22	€ 51	€ -29	-1,5%	€ -18	€ 55	€ 45	2,4%	
120%	€ 23	€ 53	€ -30	-1,5%	€ -18	€ -	€ -12	-0,6%	1,5%

Alleenstaande jonger dan 65 jaar

Op 100 procent gaat dit huishouden er 1,5 procent in koopkracht op achteruit. Als Goirle de inkomensgrens in 2012 verhoogd naar 110 procent is er bij dit inkomen een stijging van de koopkracht zichtbaar, namelijk 1,2 procent. Een dergelijke verhoging van het recht op lokale inkomensondersteuning weegt namelijk op tegen de koopkrachtdaling die op zou treden zonder deze tegemoetkomingen. Bij 120 procent is de koopkrachtdaling 0,6 procent.

Alleenstaande 65 jaar en ouder

Een alleenstaande met enkel een AOW-uitkering gaat er volgend jaar 1,5 procent in koopkracht op achteruit. Met een klein aanvullend pensioen en een inkomen op 110 procent van het minimum, is de koopkrachtdaling 0,6 procent, maar als er volgend jaar wel recht is op lokale inkomensondersteuning komt dat uiteindelijk uit op een stijging van 1,9 procent. Bij 120 procent is de koopkrachtdaling 0,9 procent (of een stijging van 0,5 procent bij een goedkopere ziektekostenverzekering.)

Eenoudergezin met jonge kinderen

Het eenoudergezin met jonge kinderen en een bijstandsuitkering gaat er volgend jaar 1,7 procent op achteruit. Bij een verhoging van de inkomensgrens naar 110 procent is er op dit niveau een koopkrachtstijging van 1,9 procent. Bij 120 procent blijft de koopkracht gelijk.

Eenoudergezin met oudere kinderen

Het eenoudergezin met oudere kinderen gaat er volgend jaar ongeveer net zoveel op achteruit of op vooruit als met jonge kinderen. Bij een inkomen op 120 procent van het minimum is dat echter meer, omdat zij een relatief klein bedrag aan inkomensondersteuning voor oudere kinderen mislopen. De koopkrachtdaling is dan 1,2 procent (of 0,2 procent bij een goedkopere ziektekostenverzekering.)

Paar met meerderjarige kinderen

Het paar met meerderjarige kinderen gaat er volgend jaar enorm op achteruit als de kinderen een eigen inkomen verwerven. Dat komt door de invoering van de huishoudtoets op de bijstandsuitkering. De koopkrachtdaling is dan maar liefst ruim 30 procent. Bij 110 en 120 procent bedraagt de koopkrachtdaling 1,3 procent.

Paar van 65 jaar en ouder met eigen bijdrage Wmo

Bij het oudere paar daalt de koopkracht op AOW-niveau met 1,2 procent. En met een klein aanvullend pensioen met 1,3 procent. Bij 110 procent stijgt de koopkracht met 2,4 procent

als het recht op lokale inkomensondersteuning ook voor deze groep gaat gelden. Bij een inkomen van 120 procent van het minimum daalt de koopkracht met 0,6 procent (of stijgt met 1,5 procent bij een goedkopere ziektekostenverzekering.)

In tabel 6 is de koopkrachtmutatie weergegeven naast het koopkrachtniveau zoals besproken in het vorige hoofdstuk.

Tabel 6. Saldo inkomsten en uitgaven en koopkrachtmutatie, gemeente Goirle

a. Alleenstaande onder de 65 jaar

	saldo na basispakket	saldo na restpakket	koopkrachtmutatie 2011-2012	
100%	€ 77	€ -26	€	-17
100% +€ 90	€ 146	€ -24	€	-7
110%	€ 140	€ -29	€	15
120%	€ 204	€ 35	€	-8
			€	12

b. Alleenstaande 65 jaar of ouder

	saldo na basispakket	saldo na restpakket	koopkrachtmutatie 2011-2012	
100%	€ 227	€ 138	€	-19
100% +€ 90	€ 295	€ 163	€	-8
110%	€ 303	€ 156	€	26
120%	€ 377	€ 230	€	-13
			€	7

c. Eenoudergezin met twee jonge kinderen (3 en 5 jaar)

	saldo na basispakket	saldo na restpakket	koopkrachtmutatie 2011-2012	
100%	€ 234	€ 77	€	-28
100% +€ 90	€ 496	€ 273	€	-21
110%	€ 498	€ 233	€	39
120%	€ 575	€ 310	€	-2
			€	18

d. Eenoudergezin met twee oudere kinderen (14 en 16 jaar)

	saldo na basispakket	saldo na restpakket	koopkrachtmutatie 2011-2012	
100%	€ 137	€ -78	€	-23
100% +€ 90	€ 255	€ -25	€	-23
110%	€ 276	€ -46	€	39
120%	€ 339	€ 16	€	-24
			€	-4

e. Echtpaar met twee oudere kinderen (18 en 22 jaar)

	saldo na basispakket	saldo na restpakket	koopkrachtmutatie 2011-2012	
100%	€ 1.123	€ 868	€	-1.036
100% +€ 90	€ 1.161	€ 840	€	-85
110%	€ 1.169	€ 848	€	-47
120%	€ 1.287	€ 967	€	-47
			€	33

f. Echtpaar van 65 jaar of ouder

	saldo na basispakket	saldo na restpakket	koopkrachtmutatie 2011-2012	
100%	€ 276	€ 154	€	-21
100% +€ 90	€ 328	€ 161	€	-24
110%	€ 365	€ 167	€	45
120%	€ 467	€ 269	€	-12
			€	28

5.3.3 Stapeling van bezuinigingsmaatregelen

Uit de voorgaande beschrijving van de koopkrachtmutaties waar de voorbeeldhuishoudens mee geconfronteerd worden, valt op te maken dat er een stapeling van bezuinigingsmaatregelen is. Die stapeling is als volgt op te sommen:

- Huishoudens met een bijstandsuitkering hebben te maken met een minder sterke stijging van deze uitkering door de afbouw van de algemene heffingskorting in het referentieminimumloon.
- Invoering van de huishoudtoets bij toekenning van een bijstandsuitkering. Huishoudens met meerderjarige kinderen met eigen inkomsten gaan er hierdoor fors op achteruit.
- Huishoudens moeten een groter deel van de zorgtoeslag zelf betalen. Voor alleenstaanden is dat ongeveer 2 euro per maand, voor paren ongeveer 5 euro.
- De kinderbijslag daalt met ongeveer 3 euro per kind per maand.
- De kinderopvang wordt iets duurder. Dit scheelt voor deze voorbeeldhuishoudens ongeveer 2 euro per maand.
- Op de huurtoeslag wordt bezuinigd. Dit scheelt ongeveer 5 euro per maand voor alleenstaanden met een lage huur.
- Beperking van de inkomensgrens voor categoriale maatregelen tot 110 procent van het minimum. Dit scheelt voor de voorbeeldhuishoudens in de gemeente Tilburg met een inkomen op 120 procent van het minimum behoorlijk. Afhankelijk van de huishoudsamenstelling 9 tot 78 euro per maand.

5.4 Voorgenomen beleidswijzigingen na 2012

In 2013 wordt de Wet werken naar vermogen (WWNV) ingevoerd. Met deze wet komt er één regeling voor de WWB/WIJ, Wsw en Wajong.

Binnen deze nieuwe wetgeving wordt allereerst gekeken naar de mogelijkheden om (deels) te werken. Bij de WWNV wordt van dezelfde voorwaarden uitgegaan als bij de WWB/WIJ. Zo gelden dezelfde hoogte van de uitkeringen, een inkomens- en middelentoets en een verplichting tot re-integratie.

Voor iedereen die onder de WWB en WIJ vallen tot 1 januari 2013, geldt straks de WWNV. Daar horen dezelfde uitkeringsvoorwaarden bij.

Binnen de WWNV wordt straks –net als bij de WWB/WIJ- gekeken naar het inkomen van het gezin om het recht op de uitkering vast te stellen. Blijkt een jonggehandicapte volledig en duurzaam arbeidsongeschikt - en dus niet kunnen werken -, dan zal de Wet Wajong van toepassing zijn. Deze duurzame ongeschikten blijven - net als de huidige duurzame arbeidsongeschikten - 75% van het minimumloon ontvangen. Bovendien vindt er geen toets op het gezinsinkomen plaats. Ook is er in dat geval geen sprake van een reïntegratieverplichting.

Voor jonggehandicapten die wel arbeidsmogelijkheden hebben, verandert de uitkeringssituatie. Het is afhankelijk van het jaar van instroom wat de gevolgen zijn. Degenen die vóór 2012 in de Wajong instroomden, ontvangen vanaf 1 januari 2014 70% van het minimumloon. Zij vallen niet onder de regels van de WWNV; er vindt dus geen inkomens-en middelentoets plaats.

De jonggehandicapten met arbeidsvermogen die in 2012 in de Wajong instromen, vallen vanaf 1 januari 2014 onder de WWNV. Dit betekent dat zij een uitkering krijgen op het sociaal minimum, waarbij een middelentoets en toets op het gezinsinkomen plaatsvindt. Als blijkt - op basis van indicatie van het UWV - dat iemand alleen in een beschutte omgeving kan werken, blijft ook na invoering van de WWNV instroom in de Wsw mogelijk.

6. Conclusies en aanbevelingen

Dit hoofdstuk beschrijft, naar aanleiding van de resultaten in het vorige hoofdstuk, de conclusies. Daarnaast worden er verschillende adviezen gegeven voor de aanpassing van regelingen in het kader van minima-beleid van de gemeenten Tilburg en Goirle.

6.1 Conclusies 2011

6.1.1 Regelingen

De diverse vormen van inkomensondersteuning in de gemeenten Tilburg en Goirle hebben een positief effect op de bestedingsruimte van de inwoners. Vooral voor de huishoudens met kinderen pakt dit gunstig uit voor de koopkracht van deze huishoudens.

In een enkel geval is sprake van een armoedeval, namelijk voor een alleenstaande die vanuit de bijstand uitstroomt naar werk met een inkomen van 110 procent van de geldende bijstandsnorm. Dit geldt overigens alleen als er sprake is van reiskosten voor woon-werkverkeer. Als deze kosten er niet zijn, of als deze kosten door de werkgever of de gemeente worden vergoed, doet de armoedeval zich niet voor.

Voor de gemeente Tilburg is niet onderzocht hoe de huishoudens met een inkomen net boven de inkomensgrens van de gemeentelijke minimaregelingen uitkomen. Daarom is over deze mogelijke armoedeval niets te zeggen. Voor de meeste huishoudens zal het wegvallen van dergelijke regelingen bij een inkomen vlak boven 120 procent van het minimum vaak een merkbaar (negatief) effect op de portemonnee hebben.

In de gemeente Goirle lopen de meeste regelingen door tot 90 euro boven de geldende bijstandsnorm. Vlak daarboven, op 110 procent van de norm, zijn enkele armoedevallen zichtbaar, namelijk bij alleenstaanden (zowel onder als boven de 65 jaar) en bij alleenstaande ouders (met jonge en met oudere kinderen). Wordt de gehanteerde grens van bijstand plus 90 euro vergeleken met 120 procent van de norm, dan zijn geen armoedevallen zichtbaar.

Om voor kwijtschelding van gemeentelijke heffingen en waterschapslasten in aanmerking te komen hanteren zowel de gemeente als het waterschap een kwijtscheldingsnorm van 100 procent, maar de draagkracht wordt afzonderlijk berekend. Hiermee wordt verondersteld dat een huishouden tweemaal over de draagkracht beschikt terwijl dit uiteraard niet zo is. Beter voor de financiële situatie van een minima-huishoudens is het dat de draagkracht eenmalig wordt berekend. Met andere woorden,

indien er sprake is van (een beperkte) betalingscapaciteit wordt deze alleen ingezet voor de gemeentelijke heffingen en is er recht op vrijstelling van de waterschapslasten (of andersom). Het Nibud adviseert deze berekeningsmethode in te zetten, aangezien dit gunstig uitwerkt voor huishoudens met een inkomen vlak boven bijstandsniveau.

Met hun participatieregelingen creëren de gemeenten voor inwoners met een laag inkomen een extra mogelijkheid om deel te nemen aan sociaal-culturele, recreatieve en sportieve activiteiten. In de gemeente Goirle gelden de regelingen specifiek voor kinderen en chronisch zieken, gehandicapten en ouderen. In Tilburg heeft de regeling een algemeen karakter, waarbij kinderen voor een hogere bijdrage in aanmerking kunnen komen. Al met al werken de regelingen met name gunstig door voor gezinnen met (meerdere) kinderen.

De collectieve zorgverzekering heeft een positieve invloed op de bestedingsmogelijkheden van inwoners van de onderzochte gemeenten.

Huishoudens met een inkomen tot 120 procent van de geldende bijstandsnorm (Tilburg) of met een inkomen van de bijstandsnorm plus 90 euro (Goirle) komen in aanmerking voor deelname aan een collectieve zorgverzekering bij CZ of VGZ. Naast de gemeentelijke bijdrage in de premie van acht euro per maand, is er een flinke collectiviteitskorting, waardoor het voordeel kan oplopen tot ruim 20 euro per maand. Positief aan deze tegemoetkoming is dat de korting per persoon wordt verrekend. Het Nibud adviseert daarom deze regeling in stand te houden.

Voor huishoudens met kinderen op het voortgezet onderwijs hebben beide gemeenten een computerregeling. Omdat met name gezinnen met oudere kinderen (zowel echtparen als alleenstaande ouders) te maken krijgen met hoge schoolkosten, raadt het Nibud aan om deze regeling te handhaven. Een extra positief aspect van de computerregeling is dat deze getrappt wordt afgebouwd, volgens de draagkrachtberekening die ook voor de bijzondere bijstand wordt gehanteerd. Hiermee kan een eventuele armoedeval worden voorkomen.

In Tilburg en Goirle kunnen huishoudens met een laag inkomen in aanmerking komen voor langdurigheidstoeslag. De inkomensgrens ligt in Tilburg op 120 procent en in Goirle op 105 procent van het sociaal minimum. De regeling heeft een gunstig effect op de bestedingsruimte van huishoudens die langdurig van een laag inkomen moeten rondkomen. Voor dit soort huishoudens wordt het steeds lastiger om geld te reserveren voor grote aankopen. Het Nibud adviseert daarom om de regeling in stand te houden.

In beide gemeenten wordt de eigen bijdrage voor de kinderopvang niet door de gemeente vergoed. Deze kosten drukken dus op de begroting van de huishoudens die van kinderopvang gebruik (moeten) maken. Bovendien is in 2011 de vergoeding van het rijk ook sterk afgenomen.

Bij een echtpaar met een inkomen boven WWB-niveau gaat het Nibud er vanuit dat een van beide partners werkt. Het kind gaat dan niet naar de kinderopvang, maar naar de peuterspeelzaal. De kosten voor de peuterspeelzaal zijn lager dan die voor de kinderopvang. (Vooral in de gemeente Tilburg is de eigen bijdrage voor de peuterspeelzaal zeer laag, maar ook in Goirle liggen de maandelijkse kosten van de peuterspeelzaal iets lager dan die voor de kinderopvang.) Hierdoor ontstaat ongelijkheid tussen eenoudergezinnen en echtparen met kinderen. Dit is echter niet heel bezwaarlijk, aangezien een alleenstaande ouder met een (deeltijd)baan in aanmerking komt voor aanvullende alleenstaande ouderkorting en voor inkomensafhankelijke combinatiekorting. Hiermee worden de kosten voor kinderopvang ruimschoots gecompenseerd. Het Nibud raadt daarom aan de huidige situatie in stand te houden.

Overigens zijn in dit onderzoek alleen eenoudergezinnen met jonge kinderen onderzocht en geen echtparen met jonge kinderen. Het is dus niet mogelijk de financiële positie van beide huishoudtypen met elkaar te vergelijken.

6.1.2 Huishoudtypen

Eenoudergezinnen met oudere kinderen

In de gemeenten Tilburg en Goirle hebben alle onderzochte huishoudtypen genoeg bestedingsruimte om alle uitgaven uit het basispakket te bekostigen. Ook de uitgaven uit het restpakket (met onder meer sociale participatie) zijn voor de meeste huishoudtypen geen probleem. De enige uitzondering is het eenoudergezin met oudere kinderen en een inkomen op bijstandsniveau. Oudere kinderen brengen nu eenmaal hogere kosten met zich mee dan jonge kinderen. De tegemoetkomingen vanuit de participatieregeling zorgen er wel voor dat kinderen makkelijker kunnen sporten of deelnemen aan culturele activiteiten.

In Goirle komt het eenoudergezin met oudere kinderen ook te kort met een bijstandsinkomen plus 90 euro. Dit inkomen is te laag om de extra kosten uit het restpakket op te vangen, zoals de kosten voor woon-werk verkeer.

Ook op 110 procent van de norm is er in Goirle een tekort, wat voornamelijk veroorzaakt wordt door het wegvallen van het recht op gemeentelijke regelingen.

Alleenstaanden onder de 65 jaar

Alleenstaanden onder de 65 jaar hebben weinig bestedingsruimte. De uitgaven uit het basispakket zijn nog betaalbaar, maar de uitgaven aan sociale participatie kunnen zij niet opbrengen, zonder dat een tekort op de maandbegroting ontstaat.

Er is bij deze groep sprake van een armoedeval wanneer het inkomen toeneemt tot 110 procent van de norm. De oorzaak hiervan is al eerder genoemd: het restpakket wordt duurder door de extra (vervoers)kosten die gemaakt moeten worden in verband met werk. In de praktijk zal het regelmatig voorkomen dat deze reiskosten door de werkgever vergoed worden. Mocht dit niet het geval zijn, dan kan de gemeente overwegen om hier (individuele) bijzondere bijstand te verstrekken, net zolang totdat het inkomen hoog genoeg is om de extra reiskosten zelf te betalen. Op deze manier vallen de extra vervoerskosten voor de uitstromer naar werk weg, wat ook een positieve invloed zal hebben op de reïntegratie van de desbetreffende personen. Dergelijke ondersteuning is vooral noodzakelijk als ook het recht op langdurigheidstoelage vervalt.

6.2 Conclusies 2012

De meeste huishoudens gaan er volgend jaar op achteruit. Bij de voorbeeldhuishoudens met een inkomen op bijstandsniveau varieert dit van ongeveer -0,5 tot -1,5 procent.

Huishoudens met een bijstandsuitkering en meerderjarige kinderen krijgen volgend jaar te maken met een huishoudtoets. Uit de berekeningen voor een gezin met meerderjarige kinderen met eigen inkomsten (minimum(jeugd)loon) blijkt dat zij te maken krijgen met een forse koopkrachtdaling van ongeveer 30 procent. De bijstandsuitkering wordt volledig gekort op het moment dat het inkomen van de kinderen meetelt voor de huishoudtoets. Hierdoor ontvangen de ouders nog maar een gering bedrag aan bijstand.

Daarnaast mogen gemeenten volgend jaar hun inkomensondersteuning voor specifieke groepen (schoolgaande kinderen, ouderen, chronisch zieken) nog maar toekennen tot een inkomensgrens van 110 procent van het minimum. Dat betekent dat de in deze berekeningen betrokken regelingen wegvallen bij een inkomen van 120 procent van het minimum. De koopkrachtmutatie valt hierdoor bij een inkomen van 120 procent van het minimum in de gemeente Tilburg negatief uit. In de gemeente Goirle is dat niet het geval, omdat de inkomensgrens hier lager ligt, namelijk op 90 euro boven bijstandsniveau. Mogelijk wordt deze grens volgend jaar verhoogd naar 110 procent van de bijstandsnorm.

Ook voor het toekennen van ondersteuning tot 110 procent geldt vanaf volgend jaar de huishoudtoets.

Als in de gemeente Goirle de inkomensgrens voor lokale inkomensondersteuning wordt verhoogd naar 110 procent van de bijstandsnorm, dan leidt dit tot een positieve koopkrachtmutatie voor huishoudens met een dergelijk inkomen.

Huishoudens worden geconfronteerd met een scala aan bezuinigingsmaatregelen. Daarom is het moeilijk om hier gerichte oplossingen voor te bieden. We zien dat men meer zelf moet gaan betalen aan huur, zorg, kinderopvang en kindgebonden kosten.

Voorals huishoudens die dit jaar nog wel in aanmerking komen voor lokale inkomensondersteuning en volgend jaar niet meer, omdat de inkomensgrens wordt verlaagd van 120 naar 110 procent van het minimum, gaan er in de gemeente Tilburg fors op achteruit. Het is daarom belangrijk om die groep te blijven ondersteunen. Om het wegvallen van de tegemoetkoming in de kosten voor sociale participatie op te vangen zou overwogen kunnen worden om de kosten voor sociale participatie omlaag te brengen. Verder heeft deze groep baat bij individuele inkomensondersteuning of tegemoetkoming in bepaalde kosten.

In de gemeente Goirle zou een iets grotere groep recht op diverse tegemoetkomingen kunnen krijgen, namelijk als de huidige inkomensgrens wordt verhoogd naar 110 procent van het minimum. Mocht dit het geval zijn dan is het belangrijk dat de groep huishoudens met een inkomen tussen de huidige inkomensgrens en 110 procent van het minimum hierover goed geïnformeerd wordt.

Vanaf 2012 kunnen gemeenten bij de berekening van kwijtschelding van lokale belasting rekening houden met de kosten van kinderopvang. Hierdoor hebben huishoudens met een relatief laag inkomen die gebruik maken van formele kinderopvang, mogelijk wel recht op kwijtschelding van de gemeentelijke heffingen, terwijl zij hier momenteel, gezien hun inkomen, geen recht op zouden hebben. Dit biedt een mogelijkheid om de koopkracht voor gezinnen met kinderen die gebruik maken van kinderopvang te vergroten.

Bijlage 1: Begrotingen

In onderstaande tabellen zijn de begrotingen van de verschillende huishoudtypen opgenomen. Voor alle huishoudens wordt op een rij gezet hoe het budget er bij de verschillende inkomensniveaus uit ziet.

Een aantal inkomensondersteunende regelingen werkt door in het basispakket. Hieronder worden ze kort beschreven.

Kwijtschelding van heffingen

In de begrotingen is de kwijtschelding van de gemeentelijke- en waterschapsheffingen verwerkt bij de heffingsbedragen. Dit wordt aangegeven met • achter het resterende bedrag.

Collectieve ziektekostenverzekering

De gemeenten Tilburg en Goirle bieden inwoners de mogelijkheid zich te verzekeren via een collectieve ziektekostenverzekering. Huishoudens kunnen gebruik maken van een basisverzekering en een aanvullende verzekering. Bij de uitgavenposten 'basispremie zk-verzekering' en 'aanvullende zk-verzekering' hebben we de maandelijkse bedragen van de collectieve zorgverzekering gebruikt.

Algemene opmerking

De posten die horen bij een restpakket zijn niet in de basisbegroting opgenomen: ze zijn met een * gemerkt.

De optellingen in de begroting en de restpakketten kunnen soms niet exact kloppend lijken. Dit komt doordat we bij de berekeningen met niet-afgeronde bedragen rekenen, terwijl de uiteindelijke begrotingen in gehele euro's zijn weergegeven.

De tabellen met nummer 1 zijn de begrotingen voor de gemeente Tilburg en met nummer 2 voor de gemeente Goirle.

1a. Alleenstaande jonger dan 65 jaar, gemeente Tilburg

	100%	110%	120%
Inkomsten			
Netto inkomen (incl. kortingen)	924	1016	1109
Kinderbijslag	0	0	0
Tegemoetkoming schoolkosten	0	0	0
Categoriale bijstand	0	0	0
Heffingskortingen niet-werkgever	0	0	0
Huurtoeslag	141	140	112
Kindgebonden budget	0	0	0
Zorgtoeslag	70	70	70
TOTAAL INKOMSTEN	1134	1226	1290
Vaste lasten			
Huur/hypotheek	353	353	353
Energie			
Gas	59	59	59
Elektriciteit (-/- REB vermindering)	29	29	29
Water	8	8	8
Heffingen			
Totaal gemeentelijke heffingen	0 •	24	24
Waterschapsbelastingen	0 •	8	8
Telefoon	15	15	15
Kabel	17	17	17
Internet	21	21	21
Verzekeringen			
Basispremie zk-verzekering	104	104	104
Aanvullende zk-verzekering	17	17	17
Aansprakelijkheidsverzekering	3	3	3
Inboedelverzekering	13	13	13
Begrafenis/crematieverzekering	11	11	11
Schoolkosten/kinderopvang	0	0	0
Contributies en abonnementen	*	*	*
Vervoer	*	*	*
TOTAAL VASTE LASTEN	648	680	680
Reserveringsuitgaven			
Kleding en schoeisel	48	48	48
Inventaris	62	62	62
Onderhoud huis en tuin	27	27	27
Extra ziektekosten	23	23	23
Recreatie	*	*	*
TOTAAL RESERVERINGSUITGAVEN	159	159	159
Huishoudelijke uitgaven			
Voeding en versnaperingen	190	190	190
Roken	*	*	*
Reiniging	7	7	7
Persoonlijke verzorging	22	22	22
Huisdier	*	*	*
Zakgeld	*	*	*
Diversen (postzegels, bloemen)	18	18	18
Strippenkaart, fiets	13	13	13
TOTAAL HUISHOUDELIJKE UITG.	249	249	249
TOTAAL UITGAVEN	1057	1088	1088
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	78	138	202
Restpakket			
Contributies en abonnementen	17	17	17
Bezoek ontvangen	18	18	18
Op bezoek gaan	5	5	5
Vakantie/uitgaan	35	35	35
Vervoer	12	12	12
Overig restpakket	17	83	83
Vergoeding restpakket	-6	-6	-6
TOTAAL RESTPAKKET	98	163	163
BESCHIKBAAR NA RESTPAKKET	-20	-26	39

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief Afhankelijk van gemeentelijke tarieven

• Verminderd met de kwijschelding

1. Alleenstaande jonger dan 65 jaar met gedeeltelijke Wajong-uitkering, gemeente Tilburg

	100%	110%	120%
Inkomsten			
Netto inkomen (incl. kortingen)	924	1016	1109
Kinderbijslag	0	0	0
Kinderopvangtoeslag	0	0	0
Categoriale bijstand	0	0	0
Heffingskortingen niet-werkgever	87	87	87
Huurtoeslag	141	112	81
Kindgebonden budget	0	0	0
Zorgtoeslag	70	70	70
TOTAAL INKOMSTEN	1221	1285	1346
Vaste lasten			
Huur/hypotheek	353	353	353
Energie			
Gas	59	59	59
Elektriciteit (-/- REB vermindering)	29	29	29
Water	8	8	8
Heffingen			
Totaal gemeentelijke heffingen	0 •	24	24
Waterschapsbelastingen	0 •	8	8
Telefoon	15	15	15
Kabel	17	17	17
Internet	21	21	21
Verzekeringen			
Basispremie zk-verzekering	104	104	104
Aanvullende zk-verzekering	17	17	17
Aansprakelijkheidsverzekering	3	3	3
Inboedelverzekering	13	13	13
Begrafenis/crematieverzekering	11	11	11
Schoolkosten/kinderopvang	0	0	0
Contributies en abonnementen	*	*	*
Vervoer	*	*	*
TOTAAL VASTE LASTEN	648	680	680
Reserveringsuitgaven			
Kleding en schoeisel	48	48	48
Inventaris	62	62	62
Onderhoud huis en tuin	27	27	27
Extra ziektekosten	23	23	23
Recreatie	*	*	*
TOTAAL RESERVERINGSUITGAVEN	159	159	159
Huishoudelijke uitgaven			
Voeding en versnaperingen	190	190	190
Roken	*	*	*
Reiniging	7	7	7
Persoonlijke verzorging	22	22	22
Huisdier	*	*	*
Zakgeld	*	*	*
Diversen (postzegels, bloemen)	18	18	18
Strippenkaart, fiets	13	13	13
TOTAAL HUISHOUDELIJKE UITG.	249	249	249
TOTAAL UITGAVEN	1057	1088	1088
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	165	197	258
Restpakket			
Contributies en abonnementen	17	17	17
Bezoek ontvangen	18	18	18
Op bezoek gaan	5	5	5
Vakantie/uitgaan	35	35	35
Vervoer	12	12	12
Overig restpakket	17	83	83
Vergoeding restpakket	-6	-6	-6
TOTAAL RESTPAKKET	109	175	175
BESCHIKBAAR NA RESTPAKKET	56	22	83

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief Afhankelijk van gemeentelijke tarieven

• Verminderd met de kwijtschelding

1b. Alleenstaande 65 jaar of ouder; gemeente Tilburg

	100%	110%	120%
Inkomsten			
Netto inkomen (incl. kortingen)	1049	1154	1259
Kinderbijslag	0	0	0
Tegemoetkoming schoolkosten	0	0	0
Categoriale bijstand	0	0	0
Heffingskortingen niet-werkgever	0	0	0
Huurtoeslag	143	143	112
Kindgebonden budget	0	0	0
Zorgtoeslag	70	70	70
TOTAAL INKOMSTEN	1261	1366	1440
Vaste lasten			
Huur/hypotheek	353	353	353
Energie			
Gas	65	65	65
Elektriciteit (-/- REB vermindering)	32	32	32
Water	8	8	8
Heffingen			
Totaal gemeentelijke heffingen	0 •	24	24
Waterschapsbelastingen	0 •	8	8
Telefoon	15	15	15
Kabel	17	17	17
Internet	21	21	21
Verzekeringen			
Basispremie zk-verzekering	104	104	104
Aanvullende zk-verzekering	17	17	17
Aansprakelijkheidsverzekering	3	3	3
Inboedelverzekering	13	13	13
Begrafenis/crematieverzekering	0	0	0
Schoolkosten/kinderopvang	0	0	0
Contributies en abonnementen	*	*	*
Vervoer	*	*	*
TOTAAL VASTE LASTEN	647	679	679
Reserveringsuitgaven			
Kleding en schoeisel	48	48	48
Inventaris	62	62	62
Onderhoud huis en tuin	27	27	27
Extra ziektekosten	23	23	23
Recreatie	*	*	*
TOTAAL RESERVERINGSUITGAVEN	159	159	159
Huishoudelijke uitgaven			
Voeding en versnaperingen	168	168	168
Roken	*	*	*
Reiniging	7	7	7
Persoonlijke verzorging	22	22	22
Huisdier	*	*	*
Zakgeld	*	*	*
Diversen (postzegels, bloemen)	21	21	21
Strippenkaart, fiets	10	10	10
TOTAAL HUISHOUDELIJKE UITG.	227	227	227
TOTAAL UITGAVEN	1034	1066	1066
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	227	300	375
Restpakket			
Contributies en abonnementen	17	17	17
Bezoek ontvangen	18	18	18
Op bezoek gaan	5	5	5
Vakantie/uitgaan	35	35	35
Vervoer	12	12	12
Overig restpakket	17	60	60
Vergoeding restpakket	-6	-6	-6
TOTAAL RESTPAKKET	98	141	141
BESCHIKBAAR NA RESTPAKKET	130	159	234

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief Afhankelijk van gemeentelijke tarieven

• Verminderd met de kwijschelding

1c. Eenoudergezin met twee jonge kinderen (3 en 5 jaar); gemeente Tilburg

	100%	110%	120%
Inkomsten			
Netto inkomen (incl. kortingen)	1188	1307	1426
Kinderbijslag	130	130	130
Kinderopvangtoeslag	0	38	38
Categoriale bijstand	0	0	0
Heffingskortingen niet-werkgever	0	179	195
Huurtoeslag	168	167	116
Kindgebonden budget	122	122	122
Zorgtoeslag	70	70	63
TOTAAL INKOMSTEN	1678	2013	2090
Vaste lasten			
Huur/hypotheek	395	395	395
Energie			
Gas	75	75	75
Elektriciteit (-/- REB vermindering)	57	57	57
Water	16	16	16
Heffingen			
Totaal gemeentelijke heffingen	0 •	24	24
Waterschapsbelastingen	0 •	16	16
Telefoon	15	15	15
Kabel	17	17	17
Internet	21	21	21
Verzekeringen			
Basispremie zk-verzekering	104	104	104
Aanvullende zk-verzekering	17	17	17
Aansprakelijkheidsverzekering	4	4	4
Inboedelverzekering	16	16	16
Begrafenis/crematieverzekering	11	11	11
Schoolkosten/kinderopvang	17	50	72
Contributies en abonnementen	*	*	*
Vervoer	*	*	*
TOTAAL VASTE LASTEN	764	837	859
Reserveringsuitgaven			
Kleding en schoeisel	101	101	101
Inventaris	78	78	78
Onderhoud huis en tuin	27	27	27
Extra ziektekosten	33	33	33
Recreatie	*	*	*
TOTAAL RESERVERINGSUITGAVEN	239	239	239
Huishoudelijke uitgaven			
Voeding en versnaperingen	303	303	303
Roken	*	*	*
Reiniging	10	10	10
Persoonlijke verzorging	43	43	43
Huisdier	*	*	*
Zakgeld	*	*	*
Diversen (postzegels, bloemen)	23	23	23
Strippenkaart, fiets	33	33	33
TOTAAL HUISHOUDELIJKE UITG.	411	411	411
TOTAAL UITGAVEN	1414	1487	1509
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	264	526	581
Restpakket			
Contributies en abonnementen	37	37	37
Bezoek ontvangen	33	33	33
Op bezoek gaan	15	15	15
Vakantie/uitgaan	65	65	65
Vervoer	28	28	28
Overig restpakket	21	87	87
Vergoeding restpakket	-27	-27	-27
TOTAAL RESTPAKKET	172	238	238
BESCHIKBAAR NA RESTPAKKET	92	288	344

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief Afhankelijk van gemeentelijke tarieven

• Verminderd met de kwijtschelding

1d. Eenoudergezin met twee oudere kinderen (14 en 16 jaar); gemeente Tilburg

	100%	110%	120%
Inkomsten			
Netto inkomen (incl. kortingen)	1188	1307	1426
Kinderbijslag	186	186	186
Kinderopvangtoeslag	0	0	0
Categoriale bijstand	0	0	0
Heffingskortingen niet-werkgever	0	69	77
Huurtoeslag	168	167	116
Kindgebonden budget	166	166	166
Zorgtoeslag	70	70	63
TOTAAL INKOMSTEN	1777	1964	2033
Vaste lasten			
Huur/hypotheek	395	395	395
Energie			
Gas	75	75	75
Elektriciteit (-/- REB vermindering)	57	57	57
Water	16	16	16
Heffingen			
Totaal gemeentelijke heffingen	0 •	24	24
Waterschapsbelastingen	0 •	16	16
Telefoon	15	15	15
Kabel	17	17	17
Internet	21	21	21
Verzekeringen			
Basispremie zk-verzekering	104	104	104
Aanvullende zk-verzekering	17	17	17
Aansprakelijkheidsverzekering	4	4	4
Inboedelverzekering	16	16	16
Begrafenis/crematieverzekering	11	11	11
Schoolkosten/kinderopvang	57	57	57
Contributies en abonnementen	*	*	*
Vervoer	*	*	*
TOTAAL VASTE LASTEN	803	843	843
Reserveringsuitgaven			
Kleding en schoeisel	128	128	128
Inventaris	70	74	78
Onderhoud huis en tuin	27	27	27
Extra ziektekosten	33	33	33
Recreatie	*	*	*
TOTAAL RESERVERINGSUITGAVEN	257	262	266
Huishoudelijke uitgaven			
Voeding en versnaperingen	441	441	441
Roken	*	*	*
Reiniging	10	10	10
Persoonlijke verzorging	67	67	67
Huisdier	*	*	*
Zakgeld	*	*	*
Diversen (postzegels, bloemen)	23	23	23
Strippenkaart, fiets	38	38	38
TOTAAL HUISHOUDELIJKE UITG.	579	579	579
TOTAAL UITGAVEN	1640	1684	1688
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	138	280	345
Restpakket			
Contributies en abonnementen	47	47	47
Bezoek ontvangen	33	33	33
Op bezoek gaan	15	15	15
Vakantie/uitgaan	65	65	65
Vervoer	28	28	28
Overig restpakket	69	135	135
Vergoeding restpakket	-48	-48	-48
TOTAAL RESTPAKKET	209	275	275
BESCHIKBAAR NA RESTPAKKET	-71	5	71

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief Afhankelijk van gemeentelijke tarieven

• Verminderd met de kwijtschelding

1e. Echtpaar met twee oudere kinderen (18 en 22 jaar); gemeente Tilburg

	100%	110%	120%
Inkomsten			
Netto inkomen (incl. kortingen)	3122	3254	3386
Kinderbijslag	0	0	0
Kinderopvangtoeslag	0	0	0
Categoriale bijstand	0	0	0
Heffingskortingen niet-werkgever	0	0	0
Huurtoeslag	0	0	0
Kindgebonden budget	0	0	0
Zorgtoeslag	285	268	255
TOTAAL INKOMSTEN	3407	3522	3641
Vaste lasten			
Huur/hypotheek	395	395	395
Energie			
Gas	75	75	75
Elektriciteit (-/- REB vermindering)	67	67	67
Water	19	19	19
Heffingen			
Totaal gemeentelijke heffingen	0	24	24
Waterschapsbelastingen	0	16	16
Telefoon	15	15	15
Kabel	17	17	17
Internet	21	21	21
Verzekeringen			
Basispremie zk-verzekering	415	415	415
Aanvullende zk-verzekering	69	69	69
Aansprakelijkheidsverzekering	4	4	4
Inboedelverzekering	16	16	16
Begrafenis/crematieverzekering	21	21	21
Schoollkosten/kinderopvang	46	46	46
Contributies en abonnementen	*	*	*
Vervoer	*	*	*
TOTAAL VASTE LASTEN	1180	1220	1220
Reserveringsuitgaven			
Kleding en schoeisel	192	192	192
Inventaris	90	90	90
Onderhoud huis en tuin	27	27	27
Extra ziektekosten	101	101	101
Recreatie	*	*	*
TOTAAL RESERVERINGSUITGAVEN	410	410	410
Huishoudelijke uitgaven			
Voeding en versnaperingen	516	516	516
Roken	*	*	*
Reiniging	11	11	11
Persoonlijke verzorging	90	90	90
Huisdier	*	*	*
Zakgeld	*	*	*
Diversen (postzegels, bloemen)	26	26	26
Strippenkaart, fiets	51	51	51
TOTAAL HUISHOUDELIJKE UITG.	693	693	693
TOTAAL UITGAVEN	2283	2323	2323
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	1125	1199	1318
Restpakket			
Contributies en abonnementen	62	62	62
Bezoek ontvangen	40	40	40
Op bezoek gaan	20	20	20
Vakantie/uitgaan	80	80	80
Vervoer	36	36	36
Overig restpakket	17	83	83
Vergoeding restpakket	-23	-23	-23
TOTAAL RESTPAKKET	232	297	297
BESCHIKBAAR NA RESTPAKKET	893	902	1021

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief Afhankelijk van gemeentelijke tarieven

• Verminderd met de kwijschelding

1f. Echtpaar van 65 jaar of ouder; gemeente Tilburg

	100%	110%	120%
Inkomsten			
Netto inkomen (incl. kortingen)	1462	1608	1754
Kinderbijslag	0	0	0
Kinderopvangtoeslag	0	0	0
Categoriale bijstand	0	0	0
Heffingskortingen niet-werkgever	0	0	0
Huurtoeslag	144	144	108
Kindgebonden budget	0	0	0
Zorgtoeslag	146	142	133
TOTAAL INKOMSTEN	1752	1894	1996
Vaste lasten			
Huur/hypotheek	353	353	353
Energie			
Gas	65	65	65
Elektriciteit (-/- REB vermindering)	53	53	53
Water	12	12	12
Heffingen			
Totaal gemeentelijke heffingen	0 •	24	24
Waterschapsbelastingen	0 •	16	16
Telefoon	15	15	15
Kabel	17	17	17
Internet	21	21	21
Verzekeringen			
Basispremie zk-verzekering	207	207	207
Aanvullende zk-verzekering	35	35	35
Aansprakelijkheidsverzekering	4	4	4
Inboedelverzekering	16	16	16
Begrafenis/crematieverzekering	0	0	0
Schoolkosten/kinderopvang	0	0	0
Contributies en abonnementen	*	*	*
Vervoer	*	*	*
TOTAAL VASTE LASTEN	798	838	838
Reserveringsuitgaven			
Kleding en schoeisel	96	96	96
Inventaris	71	71	71
Onderhoud huis en tuin	27	27	27
Extra ziektekosten	64	64	64
Recreatie	*	*	*
TOTAAL RESERVERINGSUITGAVEN	258	258	258
Huishoudelijke uitgaven			
Voeding en versnaperingen	323	323	323
Roken	*	*	*
Reiniging	8	8	8
Persoonlijke verzorging	45	45	45
Huisdier	*	*	*
Zakgeld	*	*	*
Diversen (postzegels, bloemen)	23	23	23
Strippenkaart, fiets	20	20	20
TOTAAL HUISHOUDELIJKE UITG.	419	419	419
TOTAAL UITGAVEN	1475	1515	1515
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	278	380	482
Restpakket			
Contributies en abonnementen	32	32	32
Bezoek ontvangen	25	25	25
Op bezoek gaan	10	10	10
Vakantie/uitgaan	50	50	50
Vervoer	20	20	20
Overig restpakket	17	60	60
Vergoeding restpakket	-12	-12	-12
TOTAAL RESTPAKKET	142	186	186
BESCHIKBAAR NA RESTPAKKET	136	194	296

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief Afhankelijk van gemeentelijke tarieven

• Verminderd met de kwijtschelding

2a. Alleenstaande jonger dan 65 jaar, gemeente Goirle

	100%	100% + € 90	110%	120%
Inkomsten				
Netto inkomen (incl. kortingen)	924	1014	1016	1109
Kinderbijslag	0	0	0	0
Tegemoetkoming schoolkosten	0	0	0	0
Categoriale bijstand	0	0	0	0
Heffingskortingen niet-werkgever	0	0	0	0
Huurtoeslag	141	141	140	112
Kindgebonden budget	0	0	0	0
Zorgtoeslag	70	70	70	70
TOTAAL INKOMSTEN	1134	1224	1226	1290
Vaste lasten				
Huur/hypotheek	353	353	353	353
Energie				
Gas	59	59	59	59
Elektriciteit (-/- REB vermindering)	29	29	29	29
Water	8	8	8	8
Heffingen				
Totaal gemeentelijke heffingen	0 •	14	14	14
Waterschapsbelastingen	0 •	8	8	8
Telefoon	15	15	15	15
Kabel	17	17	17	17
Internet	21	21	21	21
Verzekeringen				
Basispremie zk-verzekering	104	104	102	102
Aanvullende zk-verzekering	18	18	27	27
Aansprakelijkheidsverzekering	3	3	3	3
Inboedelverzekering	13	13	13	13
Begrafnis/crematieverzekering	11	11	11	11
Schoolkosten/kinderopvang	0	0	0	0
Contributies en abonnementen	*	*	*	*
Vervoer	*	*	*	*
TOTAAL VASTE LASTEN	648	670	677	677
Reserveringsuitgaven				
Kleding en schoeisel	48	48	48	48
Inventaris	62	62	62	62
Onderhoud huis en tuin	27	27	27	27
Extra ziektekosten	23	23	23	23
Recreatie	*	*	*	*
TOTAAL RESERVERINGSUITGAVEN	159	159	159	159
Huishoudelijke uitgaven				
Voeding en versnaperingen	190	190	190	190
Roken	*	*	*	*
Reiniging	7	7	7	7
Persoonlijke verzorging	22	22	22	22
Huisdier	*	*	*	*
Zakgeld	*	*	*	*
Diversen (postzegels, bloemen)	18	18	18	18
Strippenkaart, fiets	13	13	13	13
TOTAAL HUISHOUDELIJKE UITG.	249	249	249	249
TOTAAL UITGAVEN	1057	1079	1086	1086
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	77	146	140	204
Restpakket				
Contributies en abonnementen	17	17	17	17
Bezoek ontvangen	18	18	18	18
Op bezoek gaan	5	5	5	5
Vakantie/uitgaan	35	35	35	35
Vervoer	12	12	12	12
Overig restpakket	17	83	83	83
Vergoeding restpakket	0	0	0	0
TOTAAL RESTPAKKET	104	169	169	169
BESCHIKBAAR NA RESTPAKKET	-26	-24	-29	35

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief Afhankelijk van gemeentelijke tarieven

• Verminderd met de kwijtschelding

1. Alleenstaande jonger dan 65 jaar met gedeeltelijke Wajong-uitkering, gemeente Goirle

	100%	100%	110%	120%
Inkomsten				
Netto inkomen (incl. kortingen)	924	924	1016	1109
Kinderbijslag	0	0	0	0
Kinderopvangtoeslag	0	0	0	0
Categoriale bijstand	0	0	0	0
Heffingskortingen niet-werkgever	87	87	87	87
Huurtoeslag	141	112	112	81
Kindgebonden budget	0	0	0	0
Zorgtoeslag	70	70	70	70
TOTAAL INKOMSTEN	1221	1193	1285	1346
Vaste lasten				
Huur/hypotheek	353	353	353	353
Energie				
Gas	59	59	59	59
Elektriciteit (-/- REB vermindering)	29	29	29	29
Water	8	8	8	8
Heffingen				
Totaal gemeentelijke heffingen	0 •	14	14	14
Waterschapsbelastingen	0 •	8	8	8
Telefoon	15	15	15	15
Kabel	17	17	17	17
Internet	21	21	21	21
Verzekeringen				
Basispremie zk-verzekering	104	104	102	102
Aanvullende zk-verzekering	18	18	27	27
Aansprakelijkheidsverzekering	3	3	3	3
Inboedelverzekering	13	13	13	13
Begravenis/crematieverzekering	11	11	11	11
Schoolkosten/kinderopvang	0	0	0	0
Contributies en abonnementen	*	*	*	*
Vervoer	*	*	*	*
TOTAAL VASTE LASTEN	648	670	677	677
Reserveringsuitgaven				
Kleding en schoeisel	48	48	48	48
Inventaris	62	62	62	62
Onderhoud huis en tuin	27	27	27	27
Extra ziektekosten	23	23	23	23
Recreatie	*	*	*	*
TOTAAL RESERVERINGSUITGAVEN	159	159	159	159
Huishoudelijke uitgaven				
Voeding en versnaperingen	190	190	190	190
Roken	*	*	*	*
Reiniging	7	7	7	7
Persoonlijke verzorging	22	22	22	22
Huisdier	*	*	*	*
Zakgeld	*	*	*	*
Diversen (postzegels, bloemen)	18	18	18	18
Strippenkaart, fiets	13	13	13	13
TOTAAL HUISHOUDELIJKE UITG.	249	249	249	249
TOTAAL UITGAVEN	1057	1079	1086	1086
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	164	114	199	260
Restpakket				
Contributies en abonnementen	17	17	17	17
Bezoek ontvangen	18	18	18	18
Op bezoek gaan	5	5	5	5
Vakantie/uitgaan	35	35	35	35
Vervoer	12	12	12	12
Overig restpakket	17	83	83	83
Vergoeding restpakket	0	0	0	0
TOTAAL RESTPAKKET	104	169	169	169
BESCHIKBAAR NA RESTPAKKET	61	-55	30	91

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief Afhankelijk van gemeentelijke tarieven

• Verminderd met de kwijtschelding

2c. Eenoudergezin met twee jonge kinderen (3 en 5 jaar); gemeente Goirle

	100%	100% + € 90	110%	120%
Inkomsten				
Netto inkomen (incl. kortingen)	1188	1278	1307	1426
Kinderbijslag	130	130	130	130
Kinderopvangtoeslag	0	38	38	38
Categoriale bijstand	0	0	0	0
Heffingskortingen niet-werkgever	0	176	179	195
Huurtoeslag	168	168	167	116
Kindgebonden budget	122	122	122	122
Zorgtoeslag	70	70	70	63
TOTAAL INKOMSTEN	1678	1981	2013	2090
Vaste lasten				
Huur/hypotheek	395	395	395	395
Energie				
Gas	75	75	75	75
Elektriciteit (-/- REB vermindering)	57	57	57	57
Water	16	16	16	16
Heffingen				
Totaal gemeentelijke heffingen	0 •	23	23	23
Waterschapsbelastingen	0 •	16	16	16
Telefoon	15	15	15	15
Kabel	17	17	17	17
Internet	21	21	21	21
Verzekeringen				
Basispremie zk-verzekering	104	104	102	102
Aanvullende zk-verzekering	18	18	27	27
Aansprakelijkheidsverzekering	4	4	4	4
Inboedelverzekering	16	16	16	16
Begrafenis/crematieverzekering	11	11	11	11
Schoolkosten/kinderopvang	46	50	72	72
Contributies en abonnementen	*	*	*	*
Vervoer	*	*	*	*
TOTAAL VASTE LASTEN	794	836	866	866
Reserveringsuitgaven				
Kleding en schoeisel	101	101	101	101
Inventaris	78	78	78	78
Onderhoud huis en tuin	27	27	27	27
Extra ziektekosten	33	33	33	33
Recreatie	*	*	*	*
TOTAAL RESERVERINGSUITGAVEN	239	239	239	239
Huishoudelijke uitgaven				
Voeding en versnaperingen	303	303	303	303
Roken	*	*	*	*
Reiniging	10	10	10	10
Persoonlijke verzorging	43	43	43	43
Huisdier	*	*	*	*
Zakgeld	*	*	*	*
Diversen (postzegels, bloemen)	23	23	23	23
Strippenkaart, fiets	33	33	33	33
TOTAAL HUISHOUDELIJKE UITG.	411	411	411	411
TOTAAL UITGAVEN	1443	1486	1515	1515
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	234	496	498	575
Restpakket				
Contributies en abonnementen	37	37	37	37
Bezoek ontvangen	33	33	33	33
Op bezoek gaan	15	15	15	15
Vakantie/uitgaan	65	65	65	65
Vervoer	28	28	28	28
Overig restpakket	21	87	87	87
Vergoeding restpakket	-42	-42	0	0
TOTAAL RESTPAKKET	157	223	265	265
BESCHIKBAAR NA RESTPAKKET	77	273	233	310

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief Afhankelijk van gemeentelijke tarieven

• Verminderd met de kwijtschelding

2d. Eenoudergezin met twee oudere kinderen (14 en 16 jaar); gemeente Goirle

	100%	100% + € 90	110%	120%
Inkomsten				
Netto inkomen (incl. kortingen)	1188	1278	1307	1426
Kinderbijslag	186	186	186	186
Kinderopvangtoeslag	0	0	0	0
Categoriale bijstand	0	0	0	0
Heffingskortingen niet-werkgever	0	67	69	77
Huurtoeslag	168	168	167	116
Kindgebonden budget	166	166	166	166
Zorgtoeslag	70	70	70	63
TOTAAL INKOMSTEN	1777	1934	1964	2033
Vaste lasten				
Huur/hypotheek	395	395	395	395
Energie				
Gas	75	75	75	75
Elektriciteit (-/- REB vermindering)	57	57	57	57
Water	16	16	16	16
Heffingen				
Totaal gemeentelijke heffingen	0 •	23	23	23
Waterschapsbelastingen	0 •	16	16	16
Telefoon	15	15	15	15
Kabel	17	17	17	17
Internet	21	21	21	21
Verzekeringen				
Basispremie zk-verzekering	104	104	102	102
Aanvullende zk-verzekering	18	18	27	27
Aansprakelijkheidsverzekering	4	4	4	4
Inboedelverzekering	16	16	16	16
Begrafenis/crematieverzekering	11	11	11	11
Schoolkosten/kinderopvang	57	57	57	57
Contributies en abonnementen	*	*	*	*
Vervoer	*	*	*	*
TOTAAL VASTE LASTEN	804	843	850	850
Reserveringsuitgaven				
Kleding en schoeisel	128	128	128	128
Inventaris	70	70	71	78
Onderhoud huis en tuin	27	27	27	27
Extra ziektekosten	33	33	33	33
Recreatie	*	*	*	*
TOTAAL RESERVERINGSUITGAVEN	257	257	259	266
Huishoudelijke uitgaven				
Voeding en versnaperingen	441	441	441	441
Roken	*	*	*	*
Reiniging	10	10	10	10
Persoonlijke verzorging	67	67	67	67
Huisdier	*	*	*	*
Zakgeld	*	*	*	*
Diversen (postzegels, bloemen)	23	23	23	23
Strippenkaart, fiets	38	38	38	38
TOTAAL HUISHOUDELIJKE UITG.	579	579	579	579
TOTAAL UITGAVEN	1640	1679	1688	1695
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	137	255	276	339
Restpakket				
Contributies en abonnementen	47	47	47	47
Bezoek ontvangen	33	33	33	33
Op bezoek gaan	15	15	15	15
Vakantie/uitgaan	65	65	65	65
Vervoer	28	28	28	28
Overig restpakket	69	135	135	135
Vergoeding restpakket	-42	-42	0	0
TOTAAL RESTPAKKET	215	281	322	322
BESCHIKBAAR NA RESTPAKKET	-78	-25	-46	16

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief Afhankelijk van gemeentelijke tarieven

• Verminderd met de kwijtschelding

2e. Echtpaar met twee oudere kinderen (18 en 22 jaar); gemeente Goirle

	100%	100% + € 90	110%	120%
Inkomsten				
Netto inkomen (incl. kortingen)	3122	3212	3254	3386
Kinderbijslag	0	0	0	0
Kinderopvangtoeslag	0	0	0	0
Categoriale bijstand	0	0	0	0
Heffingskortingen niet-werkgever	0	0	0	0
Huurtoeslag	0	0	0	0
Kindgebonden budget	0	0	0	0
Zorgtoeslag	285	272	268	255
TOTAAL INKOMSTEN	3407	3484	3522	3641
Vaste lasten				
Huur/hypotheek	395	395	395	395
Energie				
Gas	75	75	75	75
Elektriciteit (-/- REB vermindering)	67	67	67	67
Water	19	19	19	19
Heffingen				
Totaal gemeentelijke heffingen	0	23	23	23
Waterschapsbelastingen	0	16	16	16
Telefoon	15	15	15	15
Kabel	17	17	17	17
Internet	21	21	21	21
Verzekeringen				
Basispremie zk-verzekering	415	415	408	408
Aanvullende zk-verzekering	70	70	108	108
Aansprakelijkheidsverzekering	4	4	4	4
Inboedelverzekering	16	16	16	16
Begrafnis/crematieverzekering	21	21	21	21
Schoolkosten/kinderopvang	46	46	46	46
Contributies en abonnementen	*	*	*	*
Vervoer	*	*	*	*
TOTAAL VASTE LASTEN	1181	1220	1251	1251
Reserveringsuitgaven				
Kleding en schoeisel	192	192	192	192
Inventaris	90	90	90	90
Onderhoud huis en tuin	27	27	27	27
Extra ziektekosten	101	101	101	101
Recreatie	*	*	*	*
TOTAAL RESERVERINGSUITGAVEN	410	410	410	410
Huishoudelijke uitgaven				
Voeding en versnaperingen	516	516	516	516
Roken	*	*	*	*
Reiniging	11	11	11	11
Persoonlijke verzorging	90	90	90	90
Huisdier	*	*	*	*
Zakgeld	*	*	*	*
Diversen (postzegels, bloemen)	26	26	26	26
Strippenkaart, fiets	51	51	51	51
TOTAAL HUISHOUDELIJKE UITG.	693	693	693	693
TOTAAL UITGAVEN	2284	2323	2354	2354
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	1123	1161	1169	1287
Restpakket				
Contributies en abonnementen	62	62	62	62
Bezoek ontvangen	40	40	40	40
Op bezoek gaan	20	20	20	20
Vakantie/uitgaan	80	80	80	80
Vervoer	36	36	36	36
Overig restpakket	17	83	83	83
Vergoeding restpakket	0	0	0	0
TOTAAL RESTPAKKET	255	321	321	321
BESCHIKBAAR NA RESTPAKKET	868	840	848	967

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief Afhankelijk van gemeentelijke tarieven

• Verminderd met de kwijtschelding

2f. Echtpaar van 65 jaar of ouder; gemeente Goirle

	100%	100% + € 90	110%	120%
Inkomsten				
Netto inkomen (incl. kortingen)	1462	1552	1608	1754
Kinderbijslag	0	0	0	0
Kinderopvangtoeslag	0	0	0	0
Categoriale bijstand	0	0	0	0
Heffingskortingen niet-werkgever	0	0	0	0
Huurtoeslag	144	144	144	108
Kindgebonden budget	0	0	0	0
Zorgtoeslag	146	145	142	133
TOTAAL INKOMSTEN	1752	1841	1894	1996
Vaste lasten				
Huur/hypotheek	353	353	353	353
Energie				
Gas	65	65	65	65
Elektriciteit (-/- REB vermindering)	53	53	53	53
Water	12	12	12	12
Heffingen				
Totaal gemeentelijke heffingen	0 •	23	23	23
Waterschapsbelastingen	0 •	16	16	16
Telefoon	15	15	15	15
Kabel	17	17	17	17
Internet	21	21	21	21
Verzekeringen				
Basispremie zk-verzekering	208	208	205	205
Aanvullende zk-verzekering	35	35	54	54
Aansprakelijkheidsverzekering	4	4	4	4
Inboedelverzekering	16	16	16	16
Begravenis/crematieverzekering	0	0	0	0
Schoolkosten/kinderopvang	0	0	0	0
Contributies en abonnementen	*	*	*	*
Vervoer	*	*	*	*
TOTAAL VASTE LASTEN	799	838	853	853
Reserveringsuitgaven				
Kleding en schoeisel	96	96	96	96
Inventaris	71	71	71	71
Onderhoud huis en tuin	27	27	27	27
Extra ziektekosten	64	64	64	64
Recreatie	*	*	*	*
TOTAAL RESERVERINGSUITGAVEN	258	258	258	258
Huishoudelijke uitgaven				
Voeding en versnaperingen	323	323	323	323
Roken	*	*	*	*
Reiniging	8	8	8	8
Persoonlijke verzorging	45	45	45	45
Huisdier	*	*	*	*
Zakgeld	*	*	*	*
Diversen (postzegels, bloemen)	23	23	23	23
Strippenkaart, fiets	20	20	20	20
TOTAAL HUISHOUDELIJKE UITG.	419	419	419	419
TOTAAL UITGAVEN	1476	1514	1530	1530
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	276	327	365	467
Restpakket				
Contributies en abonnementen	32	32	32	32
Bezoek ontvangen	25	25	25	25
Op bezoek gaan	10	10	10	10
Vakantie/uitgaan	50	50	50	50
Vervoer	20	20	20	20
Overig restpakket	17	60	60	60
Vergoeding restpakket	-30	-30	0	0
TOTAAL RESTPAKKET	124	167	197	197
BESCHIKBAAR NA RESTPAKKET	152	160	167	269

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief Afhankelijk van gemeentelijke tarieven

• Verminderd met de kwijtschelding

Bijlage 2: Resultaten bij meerkosten in verband met zorg (tabel 1 en 2) en resultaten inclusief langdurigheidstoeslag (tabel 3 en 4)

Tabel 1. Saldo inkomsten min uitgaven met meerkosten i.v.m. zorg; gemeente Tilburg

a. Alleenstaande onder de 65 jaar

	saldo na basispakket		saldo na restpakket	
100%	€	63	€	-35
110%	€	123	€	-40
120%	€	187	€	24

b. Alleenstaande 65 jaar of ouder

	saldo na basispakket		saldo na restpakket	
100%	€	213	€	115
110%	€	286	€	145
120%	€	360	€	219

c. Eenoudergezin met twee jonge kinderen (3 en 5 jaar)

	saldo na basispakket		saldo na restpakket	
100%	€	249	€	77
110%	€	512	€	274
120%	€	567	€	329

d. Eenoudergezin met twee oudere kinderen (14 en 16 jaar)

	saldo na basispakket		saldo na restpakket	
100%	€	123	€	-86
110%	€	265	€	-10
120%	€	331	€	56

e. Echtpaar met twee oudere kinderen (18 en 22 jaar)

	saldo na basispakket		saldo na restpakket	
100%	€	1.110	€	878
110%	€	1.184	€	887
120%	€	1.303	€	1.006

f. Echtpaar van 65 jaar of ouder

	saldo na basispakket		saldo na restpakket	
100%	€	263	€	121
110%	€	365	€	179
120%	€	467	€	281

**Tabel 2. Saldo inkomsten min uitgaven met meerkosten i.v.m. zorg;
gemeente Goirle**

a. Alleenstaande onder de 65 jaar

	saldo na basispakket		saldo na restpakket	
100%	€	62	€	-41
100% +€ 90	€	131	€	-38
110%	€	125	€	-44
120%	€	189	€	20

b. Alleenstaande 65 jaar of ouder

	saldo na basispakket		saldo na restpakket	
100%	€	212	€	123
100% +€ 90	€	281	€	149
110%	€	288	€	141
120%	€	362	€	215

c. Eenoudergezin met twee jonge kinderen (3 en 5 jaar)

	saldo na basispakket		saldo na restpakket	
100%	€	220	€	62
100% +€ 90	€	481	€	258
110%	€	483	€	218
120%	€	560	€	295

d. Eenoudergezin met twee oudere kinderen (14 en 16 jaar)

	saldo na basispakket		saldo na restpakket	
100%	€	122	€	-93
100% +€ 90	€	241	€	-40
110%	€	261	€	-61
120%	€	324	€	2

e. Echtpaar met twee oudere kinderen (18 en 22 jaar)

	saldo na basispakket		saldo na restpakket	
100%	€	1.108	€	853
100% +€ 90	€	1.146	€	825
110%	€	1.154	€	833
120%	€	1.273	€	952

f. Echtpaar van 65 jaar of ouder

	saldo na basispakket		saldo na restpakket	
100%	€	262	€	139
100% +€ 90	€	313	€	146
110%	€	350	€	152
120%	€	452	€	254

**Tabel 3. Saldo inkomsten min uitgaven met langdurigheidstoelage;
gemeente Tilburg**

a. Alleenstaande onder de 65 jaar

	saldo na basispakket		saldo na restpakket	
100%	€	108	€	10
110%	€	168	€	4
120%	€	232	€	69

b. Alleenstaande 65 jaar of ouder

	saldo na basispakket		saldo na restpakket	
100%				
110%				
120%				

c. Eenoudergezin met twee jonge kinderen (3 en 5 jaar)

	saldo na basispakket		saldo na restpakket	
100%	€	302	€	130
110%	€	565	€	327
120%	€	620	€	382

d. Eenoudergezin met twee oudere kinderen (14 en 16 jaar)

	saldo na basispakket		saldo na restpakket	
100%	€	176	€	-33
110%	€	318	€	44
120%	€	384	€	109

e. Echtpaar met twee oudere kinderen (18 en 22 jaar)

	saldo na basispakket		saldo na restpakket	
100%	€	1.167	€	936
110%	€	1.242	€	944
120%	€	1.361	€	1.063

f. Echtpaar van 65 jaar of ouder

	saldo na basispakket		saldo na restpakket	
100%				
110%				
120%				

**Tabel 4. Saldo inkomsten min uitgaven met langdurigheidstoelage;
gemeente Goirle**

a. Alleenstaande onder de 65 jaar

	saldo na basispakket		saldo na restpakket	
100%	€	107	€	3
100% + € 90	€	146	€	-24
110%	€	140	€	-29
120%	€	204	€	35

b. Alleenstaande 65 jaar of ouder

	saldo na basispakket		saldo na restpakket	
100%				
100% + € 90				
110%				
120%				

c. Eenoudergezin met twee jonge kinderen (3 en 5 jaar)

	saldo na basispakket		saldo na restpakket	
100%	€	272	€	115
100% + € 90	€	496	€	273
110%	€	498	€	233
120%	€	575	€	310

d. Eenoudergezin met twee oudere kinderen (14 en 16 jaar)

	saldo na basispakket		saldo na restpakket	
100%	€	175	€	-40
100% + € 90	€	255	€	-25
110%	€	276	€	-46
120%	€	339	€	16

e. Echtbaar met twee oudere kinderen (18 en 22 jaar)

	saldo na basispakket		saldo na restpakket	
100%	€	1.165	€	910
100% + € 90	€	1.161	€	840
110%	€	1.169	€	848
120%	€	1.287	€	967

f. Echtbaar van 65 jaar of ouder

	saldo na basispakket		saldo na restpakket	
100%				
100% + € 90				
110%				
120%				

Bijlage 3: Inkomsten

Inkomsten

Het inkomen in de begrotingen is inclusief vakantietoeslag en de heffingskortingen die op de loonstrook staan (bijvoorbeeld de algemene heffingskorting en de arbeidskorting). De heffingskortingen die via de voorlopige teruggaaf moeten worden aangevraagd (bijvoorbeeld de combinatiekorting) worden daarna bij het inkomen geteld. Het uitgangspunt is dat huishoudens alle kortingen waar ze recht op hebben ook daadwerkelijk aanvragen.

Langdurigheidstoeslag

Huishoudens in de gemeente Tilburg die voorafgaand aan de peildatum gedurende drie jaar over een inkomen beschikken dat niet hoger is dan 120 procent van de voor belanghebbende(n) geldende bijstandsnorm, hebben recht op de langdurigheidstoeslag. De regeling is bedoeld voor huishoudens tussen de 21 en 65 jaar die langdurig op het minimum leven en die geen uitzicht hebben op hoger inkomen. In de gemeente Goirle is de inkomensgrens gesteld op 105 procent.

Huishoudens die in aanmerking komen voor de toeslag worden vergeleken met de huishoudens die hier geen recht op hebben. In de tabellen 3 en 4 van deze bijlage is de langdurigheidstoeslag verwerkt.

Algemene opmerking

Naast bovenstaande inkomensondersteunende maatregelen wordt bij de inkomsten rekening gehouden met de zorgtoeslag, de huurtoeslag, de kinderbijslag en het kindgebonden budget.

Bijlage 4: Verantwoording uitgaven

Het Nibud gebruikt diverse bronnen voor de referentiecijfers. Hieronder volgt een korte verantwoording van keuzes en bronnen uitgesplitst naar het basis- en het restpakket.

1. Basispakket

Huur

Er wordt gerekend met een lage en hoge huur van 348 euro en 537 euro.

Energie

Dit is 90 procent van de prijs van gemiddeld gebruik naar huishoudtype met een opslag voor huishoudens van 65 jaar of ouder (gasverbruik). Daarbij hanteert het Nibud de prijs van het gemiddelde verbruik.

Heffingen

Dit zijn de gemeentelijke en waterschapsheffingen verminderd met de eventuele kwijtschelding.

Telefoon en internet

Het bedrag is gebaseerd op het bellen met een vaste telefoon inclusief een kabelverbinding voor het internet. Een prepaidtelefoon voor 15 euro per maand is opgenomen in het restpakket.

Zorgverzekeringen

Dit betreft de nominale premie van de basis- en aanvullende verzekering inclusief de minst uitgebreide tandartsverzekering. Voor huishoudens die voldoen aan de voorwaarden is de collectiviteitskorting van toepassing.

Overige verzekeringen

Dit betreft een aansprakelijkheidsverzekering, een inboedelverzekering en voor volwassenen in huishoudens onder de 65 jaar een uitvaartverzekering.

Schoolkosten

Deze bedragen zijn gebaseerd op onderzoek van het Nibud, en betreffen de mediaanbedragen exclusief reiskosten.

Kinderopvang

Dit zijn de kosten inclusief de landelijke vergoeding die wordt gegeven en (indien van toepassing) de vergoeding via de bijzondere bijstand.

Kabel

Dit is het lokale maandbedrag voor kabelaansluiting.

Kleding en schoeisel

Deze bedragen zijn gebaseerd op het Nibud-basispakket voor kleding.

Inventaris en onderhoud

Bedragen zijn gebaseerd op het Nibud-basispakket voor inventaris en onderhoud.

Extra ziektekosten

In het basispakket zitten kosten die elk huishouden heeft. De kosten betreffen de huisapotheek met pleisters, aspirines e.d. Voor huishoudens die niet deel kunnen nemen aan de collectieve zorgverzekering is in deze post ook het bedrag opgenomen dat een huishouden gemiddeld kwijt is aan het eigen risico van de zorgverzekering.

Voeding

De bedragen zijn gebaseerd op de aanbevolen hoeveelheden voor een gezonde voeding van het Voedingscentrum en de prijzen van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

Reiniging

Dit is een bedrag per huishouden en een bedrag per persoon op basis van Nibud-onderzoek.

Persoonlijke verzorging

Uitgegaan is van een bedrag per persoon op basis van Nibud-onderzoek.

Diversen

Dit is een bedrag per huishouden en een bedrag per persoon voor diverse uitgaven.

Strippenkaart en fiets

Voor ieder lid van het huishouden zijn dit de kosten van een fiets en één strippenkaart.

2. Restpakket

Het bedrag dat overblijft nadat alle uitgaven uit het basispakket zijn gedaan, is bestemd voor vrije bestedingen. Alle vrije bestedingen vormen samen het restpakket.

Pakket voor sociale participatie

Als voorbeeld heeft het Nibud in samenwerking met het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) een pakket aan uitgaven voor sociale participatie opgesteld. De uitgavenposten waar rekening mee is gehouden staat hieronder weergegeven evenals de richtbedragen voor deze uitgavenposten.

Uitgaven aan sociale participatie, bedrag per maand	€
Contributies en abonnementen	
per kind 4-12 jaar	10,-
per persoon >12 jaar	15,-
per huishouden	2,-
Bezoek ontvangen	
per persoon	7,50
per huishouden	10,-
Op bezoek gaan	
per persoon	5,-
Vakantie/uitgaan	
per persoon	15,-
per huishouden	20,-
Vervoer	
per persoon	8,-
per huishouden	4,-

Bron: Hoff et al, SCP/Nibud, 2009. berekeningen Nibud, 2011

Overig restpakket

Naast de uitgaven zoals gespecificeerd in het pakket aan sociale participatie kunnen nog allerlei overige uitgaven als voorbeeld in het restpakket worden opgenomen. In dit onderzoek zijn dat posten voor roken, een huisdier en de kosten voor woon-werkverkeer.

Zakgeld kinderen

Deze bedragen zijn gebaseerd op regulier onderzoek van het Nibud.

